

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrite nu se înapoiază.

ROMÂNUL

In preajma marilor reforme.

De Dr. I. Răducanu, docent universitar.

V.

Câteva perspective*).

In afară de cele câteva constatări, reformele partidului liberal ne dau prilej să întrevădem câteva perspective, să aruncăm câteva priviri în viitor. Ne oprim în treacăt asupra însemnătății culturale a acestor reforme. Dacă clasa țărănească este privită ca o clasă incultă, aceasta este un fapt, un produs al unei cauze istorice, care, ca atare, se poate remedia. Lipsa de cultură este strâns legată de lipsurile economice și politice, de cari a suferit aproape întreaga populație a țării. Și de sigur că cei cari se îngrijesc și sunt hotărâți să cheme țărănimea la o nouă viață economică și politică, își dau perfect de bine seamă, că nu trebuie să negligeze și problema culturală, însă înțeleg că orice încercare de răspândire a culturii într'un mediu material și politic atât de neprielnic, nu însemnează decât să arunci semanța foarte adesea într'o țarină stearpă. Problema culturală își va găsi o mai deplină rezolvare în condițiunile noi de viață socială, cuprinse în marile reforme. Aceste reforme ridică nivelul politic la înălțimea actelor istorice, ele sunt reforme fundamentale,

*) Articol final.

cari se pot compara cu legislația unui Stein și Hardenberg din Prusia dela începutul veacului trecut. Ele sunt expresia nu numai a unei politici sociale, ci și a unei politici naționale înțelepte. Ele sunt chemate să întărească situația din lăuntru și din afară a României și prin aceasta să fie razămul puternic pentru urmărirea idealului cultural național. Comparația ce se face intenționat a României de mâne, înzestrată cu o structură mai democratică decât în prezent, cu statele vecine de peste Dunăre este nesperioasă și fără temei. Dacă Serbia și Bulgaria sunt state de țărani fără o diferențiere prea mare din punct de vedere social și chiar cultural, aceasta nu se poate întâmpla, în aceeași măsură, la noi. Orice s'ar spune, stadiul de evoluție generală, în care se găsește astăzi România, este superior vecinelor sale dela mează-zi. Situația României de mâne ar putea fi mai ușor, mai nimerit comparată, cu aceea a Danemarcei, țară ca și a noastră, cu o tradiție culturală, și — țară de latifundii până în trecutul apropiat. — La noi nu poate exista primejdia unei nivelări culturale. Noi avem un tezaur de cultură, care îl putem utiliza cu un folos neprețuit la răspândirea luminei în straturile de jos ale societății, la ridicarea țărănimei. Astfel reformele vor înălța nivelul mării majorității a populației fără să coboare cât de puțin pe acel a claselor de sus. Puterile culturale ale acestei din urmă clase vor răspândi ca un soare razele binefăcătoare

în satele remase în întuneric. Dacă centralizarea vieții noastre culturale, ca și a celei administrative și politice a fost o necesitate la începutul formării statului român, astăzi ea devine un anachronism, iar mâne reformele în curs de realizare vor impune o descentralizare cât mai largă. In loc de un centru de lumină vom avea mai multe, iar în loc de a se îndruma administrația și școala dintr'un punct, va trebui în chip firesc să întemeiem mai multe centre de control și de îndrumare în aceste instituții. Trecem prin o perioadă de mari frământări și schimbări în viața statului român. Noi privim încrezători zorile unei noue vieți, care departe de a ne duce spre țeluri nesigure însemnează orizonturi luminoase și nebănuite încă de mulți. Astăzi par'că se desțelinează ogorul cel mai bun din pământul românesc odată cu dobândirea drepturilor întemeiate de către populația sătească. Diferențieri binefăcătoare în chiar sinul clasei țărănești vor avea loc prin jocul natural al forțelor și aceste diferențieri vor crea mai repede, ca în starea de astăzi, clasa de mijloc atât de slab reprezentată la întreg poporul românesc. Cât privește puterile economice ale claselor de sus, — pe lângă cele culturale amintite, ele nu vor rămâne îngrădite, ca în prezent la exploatarea unui singur ram de activitate — agricultura — ci vor găsi o întrebuințare fructuoasă pe terenuri noi, în industrie și comerț.

Astfel, dacă am încerca să facem bilan-

Folleton științific.

Experiențe cu culorile — Inșelătorul animalelor.

Nenumerate sunt experiențele curioase cari se pot face în mod foarte simplu cu culorile. Cu puțin meșteșug, poți să-ți înșeli vederea ca să faci să vezi alb ceea ce în realitate este roșu.

Iată câteva experiențe ușoare, pentru cari nu este nevoie decât de câteva bucățele de hârtie.

Luati o bucată de hârtie *cenusie*, și tăiați-o patrată, astfel ca fiecare lature să aibă 5 centimetri.

Luati apoi o bucată de hârtie de un *roșu viu*, una *verde*, una *albastră* și una *galbenă* și tăiați-le pe fiecare pătrate, astfel ca fiecare lature să aibă 2½ centimetri.

Experiențele pe cari vi le voi spune mai la vale se pot face cu orice culoare, dar reușesc mai bine cu culorile ce vă spusei.

Așezați-vă lângă fereastră, ca lumina să fie tare, și pe masă puneți patratul cel *cenusiu*. Peste el, și drept în mijloc, puneți patratul cel *verde*; iar cu un creion, faceți în mijlocul acestuia un punct negru.

Acum începe experiența.

Uitați-vă tîntă în punctul făcut cu creionul, timp cam de 15 secunde: pe urmă, fără să mișcați ochii, suflați ușor, așa ca hârtia cea ver-

de să sboare. Atunci, în locul patratului celui verde, veți vedea pe hârtia cea cenusie un *patrat de culoare roșie*, tot așa de mare ca patratul pe care l'ați suflat.

Patratul roșu, se va vedea câteva secunde, pe urmă va pieri.

Dacă în loc de patratul cenusiu veți pune unul alb, veți vedea — făcând acelaș lucru — un patrat mai roșu.

Dacă veți face aceiaș experiență cu un patrat *roșu*, peste cel *cenusiu*, veți vedea un patrat *verziu*.

Cu unul *verde*, veți vedea roșu.

Amestecul culorilor verde și roșu, cari se mai numesc și culori complimentare sau opuse, vă va da o culoare cenusie.

Dacă puneți patratul cel *albastru* peste cel cenusiu, veți vedea unul *galben ca paiul*; dacă puneți pe cel *galben*, veți vedea o culoare albăstruie.

Astfel, avem alte două culori complimentare, *galben ca paiul* și *albăstriul* cari amestecate, dau o culoare care se *apropie de cenusiu*.

Toate aceste culori, cari nu sunt adevărate ci fașe, le vedeți după ce ați suflat patratul cel mic. Acum, dacă voiti să amestecați una din culorile acestea cu altă culoare, veți avea o culoare care are să fie la fel cu cea care ne-o dă amestecul a două culori reale.

Se știe că albastrul, amestecat cu roșu, dă violet.

Dacă în mijlocul unui patrat *roșu*, veți pune

unul *galben*, după ce veți face cum v'am spus mai sus veți vedea în mijlocul patratului roșu, unul violet.

Și aceasta se explică foarte simplu: galbenul lasă o falsă culoare albăstruie, care amestecată cu roșul patratului celui mare, vă va face să vedeți o culoare violetă.

Tot așa, puteți să faceți cu oricare culoare, și rezultatul va fi minunat.

Tot un rezultat al culorilor numite false este următoarea experiență simplă.

Așezați-vă în fața unei ferestre, cam la 2 metri sau 2½ departe de ea, și stați 6 sau 8 minute cu ochii închiși și acoperiți cu o batistă. (Este nevoie de o batistă, pentru că prin pleoapă trece în ochi o senzație de lumină, și tocmai aceasta trebuie evitată.)

După această trecere de timp, luați batista deschideți ochii și uitați-vă pe fereastră afară la un vîrf de arbore, la un coș, la un stîlp sau la oricare alt obiect ce este în depărtare.

Pe urmă, inchideți iar ochii și puneți batista. Veți vedea atunci (cu ochii închiși) fereastră cu giurgiuveaua neagră, cerul alb, iar copacul sau coșul sau stîlpul negru.

După o clipă, veți vedea ceva și mai de mirare: giurgiuveaua se va face albă, cerul negru, iar copacul s'au coșul alb, ca și cum afară ar fi noapte.

Aceiaș mirare vă va da, dacă vă veți uita la o lampă electrică timp de 10 s'au 15 secunde, dela o jumătate de metru depărtare. Inchi-

țul ce ar rezulta din înfăptuirea reformelor, care preocupă astăzi politica țării, nu am putea spune, decât că el se soldează cu un imens profit pentru binele social și național.

Urmări fatale.

Arad, 28 Martie.

Este un efect al creșterii sentimentului de solidaritate națională, faptul că în regatul României se produc manifestări tot mai dese cu acest înțeles, și că ele nu lipsesc — și nu puteau lipsi, — nici acuma când încercările de a se ajunge la o înțelegere pentru un tratament mai omenesc al poporului român din regatul Ungariei, n'au isbit. Aceste manifestări, chiar și numai anunțate, produc mult sânge rău opiniei publice maghiare, așa cum ea este informată și sgândărită de cea mai mare parte a organelor de publicitate ungurești.

Informarea însă este greșită, și comentariile cu totul strâmbe. Nu este vorba, în România, despre „un amestec în trebile interne ale unui alt stat”, — ci pur și simplu de manifestarea firească a acelui sentiment de solidaritate a cărui crescândă întărire o constatăm.

În mare parte creșterea aceasta se datorește imigrării Românilor din țările coroanei Stului Stefan în regatul României. Acești Români, în deosebi aceia din pătura intelectuală, au dus mereu, și duc și acuma, în „țară” spiritul acela, a cărui răspândire are drept urmare ținerea mereu trează a interesării opiniei publice din România de vicisitudinile soartei fraților de aci, — deci întemeieri de asociațiuni culturale, apoi meetinuri, manifestări publice, — în sfârșit tot aparatul astăzi admis în toată lumea civilizată pentru ca o clasă sau un popor ce se simte nedreptățit să-și manifeste doleanțele și aspirațiunile.

Da, — trebuie să se mărturisească cumcă într'adevăr cimentatorii unității naționale su-

filetești a Românilor de pretutindeni, au fost în parte mare „Ardelenii” trecuți în România, și că și astăzi ei sunt cei cari în primul rând țin aprins mereu focul sentimentului de solidaritate națională.... Dar, faptul acesta nu are numai o singură explicație, ci una din ele este fără îndoială și *prigonirea* care în definitiv a determinat cele mai multe din expatrierile Românilor din blagoslovitul regat al Ungariei.

Iată-i dar pe stăpânitorii din regatul acesta lucrând, indirect, involuntar, inconștient să zicem chiar, — dar lucrând cu adevărat, contribuind, la producerea și creșterea unor fenomene și a unor stări, de cari pe urmă tot ei se cred îndreptățiți cei dintâi să se plângă.

În ultimul dsale discurs din parlamentul ungar, deputatul și fruntașul nostru d. Dr. Al. Vaida-Voevod a amintit cum chiar între factorii de frunte din statul român, „sunt atâția Ardeleni cari în patria lor e îndoelnic dacă ar fi putut ajunge macar și numai vicecomitari comitatensi, — vicecomiți în nici-un caz...”

Imigrarea în regatul României a atâtor elemente de aci dela noi e explicată în cea mai mare parte prin faptul că Românului care vrea și ține să rămână Român, nu i se oferă aci în patria lui decât un prea restrâns teren de activitate, de validitate a însușirilor și a puterii lui de muncă. E deci propriu zis *imbrâncit* peste munți, — iar trecând acolo în acest chip desigur că el nu va putea să se reveleze ca un sol al... prieteniei maghiaro-române.

Presupunând că Românul ar avea, în statul acesta polietic al Ungariei, cel puțin elementarele drepturi și garanții de viață, nu numai ca cetățean, dar și ca Român, — am mai azista oare la atâtea expatrieri? — Fără îndoială că nu, — sau cel mult atunci ar fi o oarecare flotare de populație de *muncitori*, pentru care de altminteri dau un contingent destul de numeros și săcuii sau ciangăii din Ardeal. — Dar pătura intelectuală ar rămânea aci în țară și ar aduce servicii consolidării statului cu atât mai mult, cu cât

atuncea ca ar putea să fie adevărata trăsătură de unire pentru o amiciție strânsă și durabilă maghiaro-română, în loc de „elementul agitatoric” în care e cu brutalitate transformată astăzi.

— „Plecați în România!” este și astăzi o exclamație pe care o aud mulți pornind din guri trufașe și din minți nesocotite. Mulți și răspund acestui îndemn, fiindcă nici n'au cum face altfel, — dar urmările, urmările fatale, vedeți acuma care sunt.

Un meeting al Ligii culturale e vorba să se țină la București*... Și bineînțeles, gazetele și parlamentarii maghiari strigă iarăși: „Amestec în afacerile interne ale unui stat străin!” — Ce amestec? Mai la urmă și acolo, la meeting, vor fi de sigur mulți, foarte mulți, Români de origine de aci dela noi, isgoniți de părinteasca noastră oblăduire, oameni însă cari au lăsat și au aci la noi părinți, frați, nepoți... Este și pentru aceștia dreaptă imputarea unui „amestec în afacerile interne ale unui stat străin?”... Vorbă să fie!

Amestec în afacerile unui stat străin ar putea fi într'un alt chip și în alte împrejurări, — dar nu atunci când un glas al rațiunii se ridică și se îndreaptă ca un sfat înțelept și binevoitor pentru toți, — în primul rând bineînțeles pentru opresorii destul de orbiți ca să nu vadă *urmările fatale* ale propriilor lor proceduri, nenorocite mai întâi și mai întâi pentru ei înșiși....

Iar manifestările românești n'au nici altă însemnare nici alt ascuțis.

Prietenia României în serviciul panelenizmului.

Citim în ziarul grecesc „*Nea Ellas*” din Atena, nrul 174, Marți 4 Martie 1914, cu litere bătătoare la ochi și în locul de onoare, următoarele:

„*Nea Ellas*” se găsește azi în stare să redea unele destăinuri foarte importante cu privire la acțiunea României pentru chestia Epirului.

Și aceste știri ale „*Nea Ellas*” i se comunică din București dela unicul ei corespondent, informat din isvor absolut autentic.

Să dăm cuvântul distinsului nostru corespondent d. Gheorghios Kalligas.

București, 28 Februarie 1914.

„*Interesul excepțional, ce-l arătase România în chestia albaneză, este cunoscut. E cunoscută de asemenea influența, ce poate să exercite regele Carol asupra noului stat, într-un cânt M. Sa are legături de rudenie cu prințul de Wied, susținut de altfel cu mare succes de politica României spre a fi preferat printre ceilalți candidați la tronul Albaniei.*”

Deja regele Carol s'a grăbit cel dintâi ca să trimită ministru pe lângă curtea Albaniei.

Este de notorietate publică faptul, că regele Carol prin scrisoarea sa autografă recomandă pe d. M. Burghel, ministrul plenipo-

*) Poate până să apară aceste rânduri să și ținut.

deți cheia și stingeti lumina. Veți vedea atunci câteva clipe firele din lampă strălucind viu, pe urmă din ce în ce se vor întuneca, până ce le veți vedea negre, pe un fond luminos.

Toate aceste experiențe, în fiziologie, se numesc experiențe fundamentale.

Este la Londra un domn Lyun, care în afară că este un bun actor, mai este și ... *înșelătorul animalelor*. Ceeace face domnul Lyun este demn de cunoscut.

Dacă se așează la spatele cuiva și imitează răcnetul leului de exemplu, să știți că cel ce l'a auzit tresare speriat, sigur că vre-un leu, fugit din vre-o menajerie, l'a ajuns după urmă.

Și domnul Lyun imitează nu numai pe leu, ci pe toate animalele.

Când este bine dispus, domnul Lyun se duce în grădina zoologică din Londra, și din când în când se oprește și... stă de vorbă cu câte un animal.

Iată-l lângă curtea elefantului. Elefantul mânâncă și n'a luat sama la vizitator. Dar deo-

dată, animalul înalță capul, mișcă urechile și trompa și se întoarce. Ce s'a întâmplat? A auzit lângă el glasul unui frate Dar în locul fratelui elefantul vede pe domnul Lyun, se uită mirat și în urmă, răspunde și el. Astfel între ei doi se începe o conversație, de ai crede că cine știe ce-și spun. Dar curând se vede că elefantul nu a priceput bine ce spune acel domn, că-l lasă și se întoarce iar la mâncarea sa.

După e'efant, domnul Lyun se duce să... vorbească cu cămilele, cu leii, cu foclele, cu maimuțele și chiar și cu pinguii. Domnul Lyun nu-și uită nici de măgărușul cel alb care este în grădina zoologică și îndată ce sunt unul lângă altul, începe între ei doi un concert de sbierete.

Domnul Lyun spune că măgărușul acela este așa de inteligent, cum nu-și închipuia că poate să fie un... măgar. Dar curios ar fi să se știe ce crede măgarul de domnul Lyun.

Dr. P. Robescu.

Înștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii și cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile, serviciu prompt. — La dorință în provincie trimitem mustre.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin

Hirsch Antal

croitor domnesc

ARAD, Andrassy-tér 24

tențiar al României, nepotului său de Wied ca să se servească de dânsul în tot ca de un sfetnic, fiind în cunoștință cu toate vederile stăpânului său privitoare la lucrurile din Albania, bucurându-se de o încredere excepțională din partea Monarhului României.

Dar această scrisoare conținea și un pasagiu de un mare interes pentru Grecia, întrucât menționa dezideratele populațiilor Epirote. Și tocmai acest pasagiu, care a rămas necunoscut, vin astăzi într'altel, să vi-l fac cunoscut.

În acest pasagiu regele Carol al României consiliază pe nepotul său să se arate foarte binevoitor față de Epiroți. M. Sa caracterizează cererile Epiroților ca foarte juste și îi recomandă să le satisfacă pe toate. (?!)

Apoi adaogă regele României statul, ca nepotul său să nu se mărginească numai la satisfacerea populațiilor grecești cuprinse în statul lui, dar să nu înceteze niciodată „de a acorda un sprijin eficace și să arate orice delicateță grecilor epiroți de sub sceptrul său”.

Deoarece noul stat trebuie să conteze mult pe populația epirotă, care posedă toate elementele ca să constituiească „cel mai important factor al progresului și dezvoltării” Albaniei ca stat.

În sensul celor de mai sus regele Carol știu că a dat instrucțiuni detaliate dlui Burghel, pe care l-a primit în lungi audiențe înainte de plecare. M. Sa a explicat dlui Burghel și rațiunea pentru care România trebuie să sprijinească prin prințul de Wied populațiile grecești încorporate Albaniei și l-a însărcinat ca să interviev pe lângă Alțetu Sa Regală, ca să facă și demersuri verbale în favorul Grecilor din Epir. (?!)

Correspondentul ziarului „Nea Ellas” își termină destăinuirile sale diplomatice, ale căror autenticitate o parentează ca absolută, prin cuvintele, că nu știe, dacă demersul regelui Carol în favorul Grecilor este spontan sau s'a produs în urma intervenției celor din Atena.

Noi ne-am fi abținut de a comenta aceste destăinuiri ale distinsului correspondent, d. Gheorghios Kalligas, dacă n'am fi știut, că acest Kalligas este străin, (grec de origină și de suflet), și servește într'un mod absolut grecesc și ziarul „Nea Ellas” și țara care l'adăpostește.

Scrisoarea autografă, de care vorbește dl. Kalligas, cași când a luat copie de pe dânsă, nu este admisibil să facă obiectul unei chestiuni, unei utopii, dacă mi-e permis să mă exprim astfel — care poate să fie concepută numai de niște capete bolnăvicioase, ca ale Grecilor și iată de ce:

În Albania nu există acele populații grecești, de cari ne spune d. Kalligas că ar face obiectul unui pasagiu din scrisoarea autografă a regelui către regele Albaniei. Așa zic și Epiroți, cari cer autonomia sub povăța lui Zografos et Consortium. alcătuiesc populația Albanezilor creștini, clientela de eri a patriarhatului, care în cursul secolilor în zadar a căutat să-i elenizeze, încearcă acum sub regimul unei Albanii libere și independente, să-și continue opera lor de desnaționalizare.

Ce, dle Kalligas, ai putut crede, că M. Sa regele României nu știe că, Albania sub raportul național, este statul cel mai omogen, și, că populația grecească din sudul Albaniei în marea ei majoritate este de asemenea al-

banezească, afară chiar de vr'o 6000 de Greci din ținutul Pogon?

Tot ce afirmă d. Kalligas în această corespondență constituie o enormitate, care discreditează atât pe dsa în fața opiniei publice din România cât și în fața celor dela Externe, prietenii personali ai dlui Kalligas.

Avantagiul enorm al dlui Kalligas este, că corespondențele sale fiind scrise în grecește nu sunt citite de publicul român. Aceasta, însă, nu-i dă dreptul, ca să lanseze știri, pe cât de senzaționale și neexacte pe atât de dăunătoare reputații diplomaților români, cari, după Kalligas, n'ar avea altă preocupare mai importantă, ca aceea de a apăra cu orice preț interesele naționale ale Greciei.

Pan metron ariston, zice o vorbă veche grecească, dle Kalligas, ține-te de ea și te asigur, că nu vei mai comite enormitățile de cari ne-am ocupat

Pyrrhus.

O nouă orientare?

— Aticol din afară. —

În timpul din urmă tot mai mult se înmulțesc simptomele cari arată că atât politica externă a Regatului român cât și politica generală a românismului, indisolubil legate una de alta, se găesc înaintea unei răspântii. Evenimentele cari s'au perindat cu iuteala fulgerătoare, dramatică, așa de caracteristică timpurilor mari, începând din toamna anului 1912 și până astăzi, au trebuit în mod firesc să dea mult de gândit acelor cari conduc destinele țării românești, și bine înțeles chiar și nouă, cari avem sarcina așa de grea, să fim păzitorii intereselor mari ale poporului românesc din Ungaria.

Primul și al doilea război balcanic au consacrat principiul mare al naționalității, una din cele mai mari cuceriri a epocii noastre moderne. Acest principiu a triumfat, — deși până acum, nu integral, — în Balcani; el va triumfa fără îndoială și în alte regiuni ale Europei unde limitele politice nu corespund hotarelor etnografice.

Noi, Românii din Ungaria, am avut destul de suferit din cauză că principiul naționalității a fost sacrificat în această sbuciumată țară, ideii megalomane a statului ungar național și unitar. Știm bine și știe multă lume din Europa poate tot atât de exact, că faimoasa Constituție dela 1868, precedată de Dualismul austro-ungar, a înscris ca principiu fundamental al statului, *egala îndreptățire a naționalităților*.

Dar știm tot așa de bine, fiindcă facem experiențe zilnice, și fiindcă chiar capii acestui stat nu le lasă să uităm, că acest generos principiu de egală îndreptățire nu există decât pe hârtie. În partea ei, care ar putea să ofere naționalităților nemaghiare și în special Românilor, un avantaju cât de mic, Constituția ungară a rămas literă moartă.

Acum, după ce am văzut că Turcia a plătit cu aproape tot teritoriul ei din Europa, păcatele sale seculare și prigonirile împotriva națiunilor creștine, noi, Românii din Ungaria, ne întrebăm cu o legitimă îngrijorare pentru soarta acestei monarhii căreia îi aparținem; nu este oare mai bine ca Austro-Ungaria să prevină pericolul ce s'ar putea ivi din cauza neaplicării pe teritoriul ei, a principiului de naționalitate a cărui victimă este Turcia, și care fără îndoială va face și alte victime dacă va întâmpina veșnică împotriviri.

Această chestiune o punem în aceste momente cu o energie și o deciziune cu atât mai mari, cu cât ultimile evenimente par a confirma opiniunea acelor cari cred că a sunat ceasul ca principiul de naționalitate să fie satisfăcut și în Austro-Ungaria. Înțelegerea Sârbo-Română, podul ce se va arunca peste Dunăre între Serbia și România, logodna A. S. R. Principesa Elisabeta cu viitorul rege al Greciei, cealaltă logodnă a A. S. R. Principelui Carol cu una din ficele Tarului, sunt tot atâtea mo-

mente politice cari ne dovedesc că în jurul Austro-Ungariei s'a format un cerc de fier, un fel de Ligă care și-a propus să accelereze victoria ideii naționale în marele stat poliglot care este Austro-Ungaria.

Mai este însă încă un simptom. Izbindu-se de forțele militare așa de considerabile ale imperiului German, Franța și-a dat seama că trebuie să caute să-și asigure alianțe cât mai multe și cât mai puternice, cu cari să poată face o politică menită a contrabalansa preponderența germană. Rusia a fost și este amica și aliata Franței, dar Francezii își dau bine seama cât de mult ar câștiga politica lor dacă ar putea să conteze și pe sprijinul tânărului, vigurosului și ambițiosului stat Român. Cel mai mare succes diplomatic al Franței, ar fi, după cum o mărturisește chiar marele organ al politicii externe, *Le Temps*, — atragerea României în sferele politicii franceze. Este în orice caz simptomatic că foști miniștri, generali cu mare nume, publiciști de seamă și literați din Franța, vin în timpul din urmă atât de des și cu o stăruință atât de hotărâtoare la ochi, să propage la București ideea înfrățirii franco-română.

Acestea sunt constatările noastre, și ele nu fac decât să ne confirme convingerea că România face o politică independentă și conștientă, care ar trebui să dea serios de gândit guvernantilor noștri dela Viena și Budapesta.

I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu la contele Tisza. Cetim în „*Világ*”: Prelații bisericei gr. or. române au sosit în Budapesta la adunarea fundației Gojdu. Cu această ocaziune mitropolitul Mețianu a făcut o vizită contelui Tisza, cu care a avut un schimb de idei asupra unor chestiuni bisericești și școlare. Mitropolitul a mulțumit primului ministru pentru promisiunile făcute în chestia progresului cultural și economic al Românilor, cari postulate de ani de zile au fost revendicate și de capii bisericei românești. După aceasta mitropolitul a făcut o vizită și ministrului cultelor, Jankovich, care a mai primit și vizita episcopilor Papp și Cristea. Aceste vizite nu au avut nici un scop politic, ci s'au restrâns numai la unele chestiuni bisericești și școlare pendente.

Contele Apponyi despre raporturile cu România. Contele Albert Apponyi reintors la Budapesta din Gries unde a petrecut mai multe săptămâni a făcut ieri în fața unui ziarist ungar declarațiile dela vale privitor la raporturile cu România:

„Desaprob — a spus contele Apponyi — în cea mai deplină măsură slăbiciunea, care o vedem față cu aparițiile, cari sunt aproape un amestec necompetent în afacerile noastre interne. Nu cred că această slăbiciune va promova întărirea relațiilor noastre bune cu România la cari eu țin foarte mult, ci din contră întărește numai mișcările a căror neînfrânare mai curând sau mai târziu va duce la ciocniri. Desfășurarea aceasta s'a putut prevedea atunci când primul ministru s'a dat mulțumit cu numirea contelui Ottokar Czernin în calitate de ambasador la București, dar mai cu seamă când a tolerat dezavuarea din partea contelui Czernin.”

Declarația contelui Apponyi caracterizează deplin șovinismul opoziției maghiare, căreia, de sigur, nu-i este pe plac că câtorva ziare din România li s'a dat iarăș intrare liberă în Ungaria.

Căile ferate din Bosnia și paragraful 14. Ni se anunță din Viena: Se știe că proiectele privitoare la nouile căi ferate în Bosnia camera austriacă nu le-a putut vota din cauza obstrucției. Ministerul de războiu urgitează însă clădirea acestor căi ferate cât mai curând, servind ele în primul rând scopuri militare. În urma acestei urgități guvernul austriac va fi autorizat prin o patentă imperială pentru acoperirea cheltuielilor necesare pe timp de un an. La patentă se va adăuga o clauzulă, care va face cunoscut în formă declarativă întreg programul de clădire a căilor ferate bosniace și obligamentele materiale luate de guvernul austriac pe timp de 60 de ani.

Ciuntirea coarnelor. Mare sgomot în toată țara: orgoliul național al Maghiarilor a fost jignit. Academia maghiară a editat o broșură istorică, în care un oarecare Szegfű (= garoafă, ce nume delicat!) face o critică obiectivă epocii lui Rákoczy, așezând oamenii și evenimentele în adevărata lor lumină. Aci nu se spune altceva, decât că și Rákoczy a avut păcatele sale, și că printre mult slăviții eroi revoluționari de pe acele vremuri, erau câțiva cu spinarea de cauciuc, cari tare se mai încovoiau înaintea Vienei. Asta însă nu le convine compatrioților noștri: să spui tu istoric maghiar că neamul cavaleresc ar fi avut și patimi, să negi divinitatea cutărui „erou” — e totuși prea mult. Drept aceea urmează boicot, protestări în contra criminalului, care nu a voit să mistifice istoria. Apoi se vor depune coroane pe mormintele lui Hunfalvy și Horváth, cari au scris că neamul unguresc a pus baza civilizației universale, și că Românii sunt niște bandiți venetici. Iar, de s'ar pune cineva dintre noi să-i contrazică, ar primi răspunsul conform maximei lor naționale „spun adevărul ca să toc în cap”.

Nouă de altcum ne pare bine că s'a aflat unul și printre ei care să le potolească orgoliul și să le mai taie din coarnele naționale, căci tare lungi mai sunt!...

În jurul întâlnirii dintre împăratul Wilhelm și contele Tisza. „Frankfurter Zeitung” a anunțat acum câteva zile că împăratul Wilhelm a invitat pe contele Tisza la Viena, spre a conferi cu dânsul asupra pactului cu România. Această știre a fost desmințită de un ziar semioficios din Budapesta. Corespondentul din Viena al ziarului din Frankfurt revine acum asupra acestei chestiuni, declarând că își **menține informațiunea anterioară, anume că împăratul Wilhelm a conferit cu contele Tisza asupra chestiunii românești din Ungaria.** Corespondentul adaugă că informațiunea sa a jignit oarecari sensibilități, întru cât această știre a putut fi interpretată în sensul că împăratul Wilhelm s'a amestecat în chestiunile interne ale Ungariei, ceea ce ar însemna că și împăratul Francisc Iosif ar putea la un moment dat să vorbească cu împăratul Wilhelm despre situația polonilor din Prusia. În realitate însă lucrurile se prezintă altfel, întru cât orice declarație făcută de împăratul Francisc Iosif asupra unor chestiuni politice, e privită ca un act de stat, iar dacă împăratul Wilhelm a ținut să se informeze asupra situației Românilor, aceasta s'a întâmplat desigur în timpul mesei. De altminteri se știe că contele Tisza nu ar tolera nici un amestec în chestiunile interne ale Ungariei, cu atât mai puțin cu cât primul ministru e convins că s'a ocupat cu toată serioșitatea de chestiunea Românilor.

O scrisoare a lui Durnowo către „Universul”. Marele ziar din România „Universul” publică în numărul său de ieri o scrisoare a cunoscutului publicist rus Durnowo, fratele fostului ministru de interne al Rusiei. Durnowo încearcă în scrisoarea sa să dovedească că interesele de viață ale României ar impune o politică rusofilă din partea regatului român.

Bazat pe faptul că atât România cât și Rusia are în monarhie la 4 milioane conaționali, Durnowo scrie că în războiul iminent Rușii, Românii și Sârbii ar trebui umăr la umăr să plece pe câmpul de război. Rusia ar fi aplicată să redea României o parte din Basarabia căci prietenia României pentru Rusia e de o valoare de o mie de ori mai mare decât întreaga Basarabia.

„Universul” publică în întregime scrisoarea lui Durnowo, făcând însă câteva observațiuni, din cari se vede că nu aprobă în întregime conținutul scrisorii.

Alegerile municipale în Viena s'au terminat ieri cu biruința partidului creștin social. În Rathaus-ul vienez raportul între partide în baza nouilor ale-

geri e următorul: Creștini-sociali 134, judeo-liberali 20, socialdemocrați 8 și afară de partid 2. Partidul creștin-social are deci o majoritate de 104 voturi.

Scrisoare din Lipsca.

— 27 Martie.

Martie este luna în care natura se trezește din somnul ei greu. Vânturi calde alungă norii în alte țări, murgurii încolțesc, iar mierlele sar sburdalnice, par'că și-ar șopti una alteia:

„A sosit dănoasă'n țară
Drăgulita primăvară”!

Da, a sosit, și, totuși, ne despărim atât de greu de iarnă, care ne-a oferit și ea atâtea plăceri alese. Primăvara este o zăună, care cu cuvinte dulci ademenitoare, te cheamă în grădinile ei fermecate, să te încanți de splendoarea ei și să o preamărești prin cântec. Ah, dar grădinile ei sunt prea mari, prea înalte, cântecul tău muritorule, se pierde în infinit! „Mai înzăduie-mi în cântătoare zână, m-am lăcurat și înveselit și la sora-ți cea bătrână, trebuie să-mi iau rămas bun dela ea”. Și ne luăm deci rămas bun dela iarnă! Aducem pri-nos odele cele mai mărețe ale celor mai iluștri compozitori ai omenirii. Începem cu Beethoven și sfârșim tot cu Beethoven, simfonia a IX-a și Parsifal, de Richard Wagner care pentru întâia dată se reprezintă în acest oraș. Primul festival simfonic a avut loc în 5 Martie, la „Gewandhaus”. S'a executat simfonia VII-a de Beethoven, numită „Romantica”, pentru romanticismul de care este plină. Wagner o numește „apoteoza dansului”, căci ritmul de dans este urmat cu consecvență în toate cele patru părți ale acestei poeme muzicale. Beethoven, în întreaga opera sa artistică și-a expus dorurile și gândurile de cari a fost cuprins, s'a expus pe sine însuși. În simfonia VII-a îl cunoaștem într-o formă nouă. Pe Beethoven cel care fuge de oameni, cel închis și pururea întunecat îl vedem dând frâu liber pasiunilor sale, bucuria și toanele sale devin furtunoase, sălbătice.

Prima parte, Vivace, e plină de un foc nemăsurat și de multă splendoare, a II-a, allegretto, este scaldată în melancolie. De câte ori ascult sau îmi sună în minte melodia acestui Allegretto, care dintr'un autentic ritmic cântat de viole, violonceli și contrabași și care crește din ce în ce alăturându-se la acest conduct instrument după instrument, culminează și iar seade, par'că văd trecând pe dinaintea mea corul peregrinilor din „Tannhaeuser”, care se aude de abia de departe, crește neîncetat până îl vedem înaintea-ne. Partea III-a, presto, e un Scherzo de dimensiuni colosale, plin de umor și multă vervă. Trio par'că ar vrea să liniștească elementele deslănțuite, cari ca niște copii ascultă până li se spune, ca apoi iar să înceapă ștergăriile.

Este interesant a se ști, că trio este bazat pe un cântec de pribejie austriac, după cum spune Abbé Stadler, un critic contemporan cu Beethoven. Dar nu ne spune monsieur Abbé Stadler de unde a luat melodiile din Finale, unde umorul își ajunge culmea și-l vedem pe titanul deslănțuit, nemai ținând cont de nimeni! Aici auzim caracteristica melodiilor noastre de dans, vioiciunea și focul lor. Nu știm de unde a luat Beethoven aceste melodii, sau sunt ele inspirația geniului creator universal, care nu cunoaște hotare naționale, dar această parte juri că-i românească!

Dirigentul acestui concert simfonic a fost Hans Pfitzner, care asemenea nu ne-a lăsat cu mâna goală. A interpretat cum numai el putea muzica sa la drama lui Kleist „Kaetchen von Heilbronn”. El este un urmaș al muzicii wagneriene, care o reprezintă astăzi în modul cel mai ideal. Pfitzner este condus în creația sa artistică de învățătura lui Wagner, înțelesul căreia păcătosul ajunge la mântuire prin iubirea curată, care se ierfeste de sine, și care ca și Wagner, o îmbracă într-o haină mistică-romantică. Cea mai bună operă a sa este „Der arme Heinrich”. Muzica la dra-

ma „Kaetchen von Heilbronn”, are trei părți: o uvertură, un preludiu la actul al III-lea și un pos studiu al scenei la tufișul de liliac. Uvertura cu toată dezvoltarea ei genială, apare totuși cam fragmentară. Scene la tufișul de liliac conține o muzică descriptivă de o finetă rară. Cea mai frumoasă parte este însă preludiul la actul III, a cărui idei muzicale, admirabila descriere a pădurii, au lăsat o impresie adâncă.

Pfitzner nu e un virtuos de baghetă, trăiește însă ceea ce interpretează și știe să scoată în relief prin mișcările sale spontane, tot ce simte în sufletul său.

Putea fi deci o mai mare fericire, decât a găzi „romantica” lui Beethoven interpretată de unul dintre cei mai mari compozitori romantici? S'a mai cântat la acest concert pentru piano de Chopin în mi minor (e moll). Am avut deci o seară de revelație a genului romantic! Duminică în 8 Martie s'a cântat muzică de cameră. Sonata pentru piano și vioară în mi minor (e moll) de Mozart, quartetul pentru coarle în fa diez minor (fis moll) de Max Reger și quartetul pentru piano în mi bemol-major (es dur) de Schumann au format programul acestei serate. Câtă întristare nu ne-a cuprins, când am aflat vestea, că maestrul nostru, pe care cu atâtea dor îl așteptam să interpreteze pe Mozart și Schumann, zace greu bolnav. Cu inima îndurerată a trebuit să ascultăm măiastra creație a lui Reger, a cărui Adagio plin de melancolie și misticism ne-a răscălit sufletele, arătându-ne ce suntem noi pe acest pământ!

Ion Harșia.

Scrisoare din Roma.

Italia și reformele din România. — Bomba din Fiume.

(Dela corespondentul nostru).

Din când în când, sora noastră mai mare, Italia, se ocupă de România interesându-se de schimbările mai de seamă ce se petrec la noi, și întotdeauna, când se ocupă de noi, presa italiană are câteva fraze de caldă simpatie. În special însă cine ne arată mai multă dragoste este ziarul „La Tribuna” din Roma, și pentru toată atenția ce ne arată frații noștri italieni, și pentru interesul ce ne poartă „La Tribuna”, noi Românii suntem și rămânem frățește recunoscători.

De data asta, „La Tribuna” are un lung articol, în care se ocupă de cele două mari reforme proiectate de actualul guvern din țară, și le analizează pe amândouă, neomîtând nici vederile partidului conservator și nici servitor-democrat, asupra acestor chestiuni.

Arată cum prin noua schimbare electorală, numărul alegătorilor dela 35 de mii se ridică la 850 mii, lucr de care ziarul susnumit se bucură, atât pentru pas-democratic pe care România îl face înainte, cât și pentru libertatea și secretul votului ce se garantează.

În privința improprietății țăranilor, „La Tribuna” zice că activitatea politică trece dela orașe la sate, și asigură existența a 6 milioane și jumătate de țărani, scriitorul articolului, laudând bunul simț și moderarea poporului român, care este așa de cuminte, nu se îndreptățește că rezultatele ale va da, vor fi splendide și nicidecum de caracter anarhic, cum au fost rezultatele alegerilor din urmă din Bulgaria.

Articolul se încheie cu aceste cuvinte: „În momentele acestea, România dă în mâna poporului său, soarta și viitorul său. Acesta este un spectacol politic de libertate și de progres, la care Europa democratică privește cu simpatie. Tot meritul este al primului ministru Brătianu și al partidului liberal, că a ideat și a dus la realitate o schimbare așa de mare a vieții, a constituției și a politicii românești”.

Bomba din Fiume, a avut un mare ecou în Italia.

Orașul Fiume este în cea mai mare parte italianesc și toate sentimentele de simpatie ale Italianilor din regat sunt pentru frații lor din Fiume, cari... nu prea pot lauda cu libertățile ce le sunt concesse de guvern.

Bomba care a făcut explozie în grădina palatului guvernatorului, a făcut o adâncă impresie în Italia pentru că se acuzase un Italian ca autor al atentatului.

Acum însă, presa din Roma publică cu litere mari rezultatul anchetei care a arătat nevinovăția Italianului.

Knapp Sándor, Arad

instituit de vopsitorie, curățire chimică și spălarea cu aburi a albiturilor.

Local de primire: colțul străzilor Weitzer János, și Kazinczy.

Stabilimentul: strada Magyar nr. 26. — Comenzile din provincie se execută prompt și conștiințios.

Ka 1247

Atelier pentru vopsirea hainelor în cele mai noi culori moderne, după model. — Curățitorie chimică a haine, în mod uscat. — Curățitorie și vopsitorie de dantele, perdele, dantele, pânuri de păr, covoare, stă de mobile, mănuși etc.

Experiență îndelungată în străinătate.

acuzat. Dar nu este numai atât: toți aici acuză poliția orașului Fiume, ca autoarea atentatului în scopul unei inscenări, cu rezultate ostile Italianilor.

În presă, se face istoricul persecuțiilor suferite de oraș și de Italiani dela autorități și pe măsură ce datele sunt mai documentate, opinia publică se înăsprește față de poporul ungur.

În Italia, în general, Ungurii au avut — și mai au încă — foarte multe simpatii. Italianii nu pot să uite că un Ungur s'a luptat pentru liberarea Italiei sub steagul lui Garibaldi, și pentru aceasta și pentru faptul că Austria e puțin simpatică atât Ungariei cât și Italiei, simpatiile Italianilor expansivi din fire, au mers multe în Ungaria.

Dar de mai multă vreme a început să se vadă în Italia și cealaltă parte a medaliei și adevărul realității a început să gonească din simpatii. Și pe zi ce merge, în Italia se vede poporul și mai ales guvernării unguri în justa lor valoare, și pe zi ce merge, simpatiile scad. Nu mai departe, decât chestia neisbutirei trativelor de împăcare, a răcit mult opinia publică italiană de simpatia lor din trecut, Ungaria.

I. T. Allan.

Cum operează Jidanii din Ungaria?

Un caracteristic proces criminal la tribunalul din Arad.

Arad, 28 Martie.

Tribunalul din Arad a deschis astăzi un ciudat proces criminal, care face senzație. Acest proces aruncă o dungă de lumină peste complicatul mecanism al operațiilor ovrăiești din această țară, operații consecvente, cari îngrășe, îmbracă și spală atâtea pocitanii guralive, atâtea melancolice mutre de mops, atâtea balabuste soioase și lubrice.

În urma apărării ascuțite și sigure a dlui Dr. Victor Hotărăn — tribunalul l-a achitat pe cinstitul și harnicul jude comunal Mihai Zimbran din Buteni (com. Arad) și pe cancelistul advocațional Florian Pogana tot din Buteni, cari au fost acuzați pentru falsificare de act public.

În mijlocul acestui proces senzațional își ridică șiret capul jidanul Dr. Dénes Jakab, cu care veți face deplină cunoștință mai la vale. Cu toată șiretenia izraelită el n'a putut să incurce țipetele într'asa fel, pentru a putea evita grava palmă ce îndreptat i-a dat-o tribunalul din Arad.

Lăsăm să urmeze amănuntele cari au precedat acest proces criminal:

Mihai Zimbran și Florian Pogana au fost acuzați de procurorul regesc — în urma insinuării adv. Dr. Dénes Jakab din Buteni — pentru că ar fi falsificat o rugare în defavorul ardeșului evreu baron Hatvani Deutsch Károly, pentru urcarea plăților pentru loc în târgurile săptămânale din Buteni, luate în arândă dela sumăntul baron, de Mihai Zimbran.

Comitetul comunal a și hotărât urcarea prețurilor, dar vice-comitele a anulat hotărârea comitetului.

Acuzații s'au apărat cu faptul, că rugarea a fost făcută de însuși avocatul Dr. Dénes Jakab, la rugarea lui Mihai Zimbran care a fost indemnat de notarul comunal Kiurszky să se adreseze Dr.-ului Dénes, care e plenipotențiarul general al milionarului Hatvani-Deutsch.

Ziarul „Az Est” l-a atacat, la timpul său, pe Hatvani-Deutsch pentru felul în care exploatează poporul. Hatvani-Deutsch cetind acele atacuri a trimis o desmintire numitului ziar și hotărât l-a tras la răspundere pe mandatul dat, Dr. Dénes Jakab. Dr. Dénes, care de 10 ani de când a venit în Buteni, sărac-pârliț și azi are o avere de vre-o 200.000—300.000 coroane —, ca să scape de disgrafia ori pe deoparte stăpânului său, a încercat mai întâi de toate să-l înduplece pe cancelistul său Florian Pogana să primească el răspunderea pentru falsificarea actului, promițându-i acestuia fel de fel de avantagii. Cancelistul, însă, nu s'a lăsat cânt de făgăduielile lui Dr. Dénes, susținând sus tare că acea rugare a scris-o la porunca superiorului său. Pentru această atitudine fermă a Florian Pogana, Dr. Dénes l-a dat afară din ofițiu.

La desbaterea de azi, după apărarea hotă-

rită a acuzaților, a fost ascultat Dr. Dénes Jakab, care a negat că ar fi luat parte la redactarea rugării incriminate. Sforțarea lui de a scăpa curat a fost zădărnicită însă, de un martor desinteresat, de notarul comunal din Buteni Kiurszky Iván, care a sdrobotit acuza procurorului regesc prin clara disecare a acestei aventuri criminale. Din fuziunea notarului din Buteni ies clar la iveală, că Mihai Zimbran a fost unealta inofensivă a lui Dr. Dénes.

În urma pledoariei inteligente și cu greutate a dlui avocat Dr. Victor Hotărăn, alimentată de fasiunile notarului Kiurszky, tribunalul a trebuit să capituleze, prin urmare fasiunile lui Dr. Dénes Jakab cad dela sine și-l prezintă pe aventurosul israelit într'o lumină destul de grăitoare. În contra acestei sentințe a tribunalului, Moricz Dénes a înaintat apel.

Așa se prezintă peripețiile procesului criminal deschis azi de tribunalul din Arad, care i-a găsit pe cei doi acuzați, nevinovați.

Să nu uiti însă, iubite cetitorule, că Dr. Dénes Jakab e de vița mosaică, că e bun patriot, și că... are vre-o 200.000—300.000 coroane!!

„Răspunsul nostru ar putea fi: război!”

Arad, 28 Martie.

În legătură cu meetingul „Ligei culturale” ce se va ținea mâine, Duminică, în București, fițuica „Ujság” din Cluj publică în numărul său de azi sub titlul de mai sus un atricol plin de cele mai scârboase injurii la adresa României și a poporului românesc. Neavând libertatea deplină de a-l înfiera așa după cum ar merita, ne mărginim să reproducem textual câteva pasagii, ca publicul românesc să mediteze asupra potopului nesfârșit de insulte ce zilnic ni se aduc. Frații noștri din România, vor vedea din pasagiile fițuicei cum calfică Maghiarii țara românească și cum își bat joc de cele mai curate manifestații culturale ale noastre.

„...Nu există în Europa un al doilea stat, care să stea pe un grad atât de dobitoesc al inculturii, cum e România. Ultimul refugiu al prostiei și feudalismului medieval în Europa e acest stat, care acum proclamă război împotriva culturii maghiare, în interesul „culturii” românești. În parlamentul maghiar acest stat și politica urmată de această țară mică și putredă au fost numite rușinea Europei...”

„...Când ne gândim la statul învecinat, avem simțământul ca și când am fi târâți la un bolnav înțel și scârbos. Ne scârbim și știm că ne poate fi moartea dacă rămânem împreună cu acest lepros... dar trebuie să-i îmbrățișăm pe acei de cari ne desparte marea adună a scârbei...”

„...De pe grămada de gunoii a inculturii, ca un cocoș al culturii îndrăznește să cânte împotriva noastră. Dacă am fi sub alt guvern, cu cea mai crâncenă seriozitate o spunem aceasta: monarhia numai în acel caz ar proceda corect, dacă ar trimite în josul Dunării câteva vapoare de război, ca în sfârșit să aibă drept să stârpească și la noi acasă rădăcinile sălbatice ale „Ligei Culturale”. Pentru că nu va fi ordine până când nu se va suci gâtul ideii daco-române”, etc. etc.

Publicăm rândurile de mai sus fără nici un comentariu din partea noastră. De altfel am săvârși o muncă de prisos să mai comentăm ideile exprimate în acest articol, care oglindește în toată golătatea simțimentele acelora cari nici acum nu văd îngrămădirea înspăimântătoare a norilor săturați de atâtea materii explozibile a căror explozare la un moment dat ar putea să fie catastrofală pentru această nefericită țară.

Câte-va amănunte asupra poporului irlandez.

Arad, 28 Martie.

Depeșile cari ne sosesc din Anglia arată că acolo va izbucni în curând un sângeros războiu frătesc din pricina Irlandei.

Credem nimerit să dăm cetitorilor noștri unele amănunte asupra acestei țări, pentru deslușirea evenimentelor ce se vor desfășura acolo.

Irlanda este ostrovul cel mai mare al arhipelagului britanic, una din cele trei țări cari alcătuiesc regatul unit al Mării Britanii și Irlandei. Este despărțită de Anglia prin marea Irlandei și cele două strâmțori dela miază-noapte (Canalul Nordului) și cea dela miazăzi (Canalul St. Gheorghe). La răsărit Irlanda este udată de oceanul Atlantic.

Numele acestui mare ostrov vine din limba celtică Erin, Eirin, ceea ce voiește să zică țara apuseană. Pentru ceilalți europeni Irlanda este țara cea mai apuseană. Cei vechi o numesc Ierne, Hibernia, Juverna.

Irlanda nu alcătuiește o circumscripție neatârnată de Anglia în ce privește antropologia. Depărtată de uscat și de cele dintâi locuri de civilizație, ea a primit elementele culturii sale dela Anglia. Pe la a. 1500 și 1200 înainte de Hr. Fenicienii au cunoscut Irlanda și minele ei de cositor. Pe vremea vârstei de aramă s'a constituit fondul populației irlandeze așa cum ființează azi.

Populația irlandeză care alcătuiește o naționalitate omogenă de seamă cuprinde elemente foarte diferite. Ca adevărați irlandezi sunt priviți acei din centru și din munți, cu talia mică; sunt numiți Milesieni acei ce locuiesc apusul și miazăzi, cu părul negru, ochii bruni strălucitori, figură ovală, trăsături subțiri și nervoși. Aceștia ar fi, după legendă, veniți din Spania împreună cu fiul regelui Milesius, de unde și numele de Milesieni. La nord sunt numeroși urmașii scandinavilor și scotienilor cari au pătruns până la Tipperary și Shannon și s'au statornicit în partea de miazăzi-răsărit; mai cităm mica colonie de gali din baronia Forth adusă în 1169 de către Strongbow, pe spanioli din Galway și Kinsale, pe germani din Palatinat, așezați la Limerick de lordul Southwell în veacul al XVII-lea și pe anglo-saxoni din Ulster și Dublin. Toate aceste elemente au fost înghițite de către ceilalți indigeni, așa încât naționalitatea irlandeză își are fisionomia sa proprie și deosebită. Unitatea sa este evidentă, cu toate adâncile neînțelegeri religioase și politice cari împart pe catolici și protestanți, naționaliști și orangiști.

Caracterul irlandez este pățimaș, lesne de atins, dar ușor și superficial; persistența, răbdarea, reflexiunea îi lipsesc. Facultățile poetice și muzicale ale neamului sunt de seamă, dragostea pentru elocvență este deasemenea mare. Irlandezul iubește învățătura, este foarte generos, dar este adesea de o imprudentă opărirească; nu e capabil să susțină efortul și să piardă fructul unei munci considerabile. Melancolic și gânditor se împrietenește lesne dar nu ține la prietenia lui. Trădările au fost numeroase în istoria irlandeză. Aceste defecte sunt în mare parte acelea ale unui popor oprimat, sdrobotit de către cuceritori cari îl exploatează și îl privează de binefacerile civilizației moderne; cu progresul instrucțiunii Irlandezii s'au ridicat foarte mult; și dacă ei alcătuiesc fondul claselor muncitoare și al servitorilor marilor orașe americane și engleze, ei au dat de asemenea Statelor-Unite, un mare număr de bărbați de stat. Iubirea familiei și nației este una din calitățile cari stăpânește pe irlandezi.

Dela fuziunea din 1799 și desființarea parlamentului național, Irlanda face parte integrantă din Regatul-Unit al Mării-Britanii și Irlandei. Ea este reprezentată în parlament prin 28 pari și 103 deputați. Administrația este condusă de un lord-locotenent și de un secretar de stat pentru Irlanda, membru în consiliul de miniștri și adevărat șef; un consiliu privat i s'a adăugat, dar n'are mare autoritate. Justiția este organizată ca în Anglia; o înaltă curte de justiție, împărțită în cinci secțiuni, un tribunal de amiațate, o curte pentru bancruțe, una pentru corțile fonciare (Lands Commissioner).

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRA-

— — ȚIA ACESTUI ZIAR. — —

TELEFON: 750.

Comitatele sunt administrate, fără intervenția unui corp electiv, de către un locotenent și de către deputați-locotenenti pe cari îi numește fondul-locotenent și de către judele de pace pe cari îi numește cancelarul Irlandei. Ei formează *Marele Juriu* care pune birurile și rezolvă chestiunile locale. Administrația asistenței publice este încredințată unor *guardians* luați dintre locuitorii cei mai greu impuși cărora li se adaugă un judecător de pace. Unsprezece orașe au rangul așa numit de *burg* și posedă un consiliu comunal, cu drepturi restrânse și care este ales de un corp electoral foarte limitat; celelalte orașe sunt administrate de către comisari.

Forțele militare staționate în insulă reprezintă 30.000 de oameni, 3200 cai și 52 tunuri.

Irlanda după pactul din 1799, trebuia să suporte 2/15 din cheltuielile comune ale Regatului-Unit; ea nu plătește azi decât a 12-a.

Este împărțită în patru provincii, subîmpărțite în 32 comitate, acestea în 316 baronii, cuprinzând 2532 parohii; acestea sunt la rândul lor împărțite în mici județe urbane și rurale (*townlands, ploughlands*) în număr de 60.700.

Cele patru provincii sunt *Leisner* cu 1.200.000 locuitori, *Münster*, cu 1.200.000 locuitori, *Ulster* 1.800.000 locuitori și *Conaught* cu 800.000 locuitori.

În privința religiei, proporția catolicilor este de 95 la sută în centru, sud și apus; ea este mai puțină în cetățile din Leinster; Ulster-ul apusean are încă mulți catolici; dar în cel răsăritean protestanții stăpânesc, alcătuind trel sferturi din populație. Această diferență explică antagonismul constant al orangiștilor din Ulster contra naționaliștilor din restul insulei.

Biserica romano-catolică are patru arhiepiscopi: Armagh, Cashel, Dublin, Tuam și 23 episcopi. Biserica protestantă episcopală a fost dela 1801 la 1870 unită cu biserica Angliei; dar în 1869 perdu caracterul ei oficial. Bunurile ei (400 milioane) au fost secularizate. Are doi arhiepiscopi (Armagh și Dublin) și 11 episcopi.

Cabinetele europene decid soarta Austro-Ungariei.

Arad, 28 Martie.

Acordul franco-germano-rus, care este pe cale să se semneze în curând, întrucât sunt semne că nici Anglia, în cele din urmă, nu i se va împotrivi, face astăzi singura preocupare a cabinetelor europene.

Oficiosul rus „*Nowoje Wremja*” reproducând niște declarațiuni făcute de contele Witte afirmă că acordul ruso-franco-german este singura cheazășie a păcii.

Articolul din „*Nowoje Wremja*” a produs un ecou puternic în toată presa franceză, care de ieri încoace se pare că a uitat și de afacerea Calmette și de afacerea Rochette și dă importanța ce se cuvine marelui act al schimbării radicalei politice a Europei.

Ziarele pariziene, după ce ține să afirme că destăinuirile din „*Nowoje Wremja*” nu pot fi decât ale contelui Witte, arată că acordul cel mare, cum îl numește presa franceză, a dictat în mod hotărît împărțirea Austriei.

Personajul diplomatic ale cărui destăinuirii făcute unui confrate bucureștean am

reusit să le dăm și noi cetitorilor noștri, a dat de astădată noi lămuriri — cari confirmă pe cele de mai nainte — de o importanță covârșitoare.

Iată-le:

Falimentul politicii de duplicitate a contelui Berchtold, Daneff-ul Austriei — a început su-răzător distinsul personaj — a grăbit soluțiunea proiectată de multă vreme de cabinetele europene și ținută în restanță numai din condescendență față de bătrânul monarh al Austro-Ungariei.

Dacă marile puteri au putut să exercite până acum un fel de presiune față de Rusia, a cărei dorință, impusă de necesitatea protejării Slavilor ei, a fost înăbușită de atâtea ori, după încercarea Austriei, zădărnicită cu mari sacrificii, de a smulge Bulgaria dela politica panslavistă, această presiune nu mai poate fi exercitată astăzi.

Toate cabinetele Europei și chiar Anglia, s'a grăbit să se declare de astădată în favoarea Rusiei și să-i recunoască oportunitatea unei eșiri violente contra Austriei.

Acordul, care deși nesubscris încă, stabilit însă în toate formele lui, deslegând mâinile Rusiei, marea putere dela nord va proceda cât de repede la acțiunea impusă de soluțiunea dată de cabinetele europene.

Războiul austro-rus se poate considera deci ca iminent azi.

Cum se va produce marele eveniment, este o chestiune de tactică, care, după cât se afirmă s'ar fi stabilit și ea și — a adăugat distinsul personaj — este foarte posibil ca, în urma unor note violente ale Franței și Germaniei, cum și a declarațiunii de neutralitate din partea Angliei și Italiei, el să nu fie cătuși de puțin sângeros.

Rezultatul se poate deci prevedea mai dinainte. Rusia va face sacrificii; ea va adera la formarea unui nou regat, acel al Poloniei, dar va căpăta în schimb toate avantajele fără de cari colosul dela nord este în absolută imposibilitate de a se putea reforma.

Rusia va câștiga în primul rând accesul la Mediterana, revizuiindu-se și modificându-se toate încheierile puterilor privitoare la Bosfor.

Rusia va da autonomia Slavilor copleșiți astăzi de maghiarism; Rusia își va recâștiga preponderanța în Balcani, unind la acordul franco-germano-rus pe toate statele balcanice.

Se va da Rusiei și puțința înfăptuirii revendicărilor sale în Asia-mică.

Germania va ceda Franței Alsacia Lorena, dar va alipi în schimb întreaga Austrie de nord.

Va rămâne la latitudinea Rusiei dacă este sau nu momentul a repara eroarea dela 1812 și 1878, prin retrocedarea Basarabiei României, dar România va câștiga însă..., întrucât acordul franco-rus, a prevăzut în primul rând, pentru asigurarea păcii în viitor, o Românie mare, o Românie care să prepondereze în tot estul Europei.

Aceasta este în trăsături generale fundamentul acordului ruso-franco-german.”

(D—a.)

România mobilizează (?)

București, 27 Martie.

Dezastrul diplomatic al Germanilor, dezastrul pricinuit de diplomația austro-ungară, e mărturisit pe față de presa germană, care inspirată din cercurile oficiale dela Berlin și Viena, a luat față de România o atitudine care aruncă fulgere de desfidere.

„*Berliner Tageblatt*”, recunoscând mizericordiosul faliment, abia îndrăznește să încerce o insinuare, aceea că Românii au dreptul să urască pe Rusia, care le-a răpit la 1877 o parte din Basarabia.

Guvernul român față de amenințările ziarelor din Viena și Budapesta, a răspuns cu o declarație foarte categorică, ce d. prim-ministru Ionel Brătianu a strecurat-o în parlament răspunzând dlui Nicu Filipescu.

D. Ionel Brătianu a spus, că *dela venirea dsale în capul ministerului de războiu, armata română este mult mai pregătită decum era la plecarea în Balcani.*

In toate garnizoanele din țară s'au dat foarte interesante ordine în vederea unei apropiate mobilizări.

Ziarele noastre deși au primit știri exacte dela corespondenții lor din provincie, n'au publicat nimic socotind, foarte corect, că este în interesul apărării naționale ca asemenea lucruri să nu se dea în vileag.

Ziarele „*Dimineața*” și „*Adevărul*” au însă se vede, altă concepție în materie de apărare națională. Aceste ziare au semnalat un ordin al ministrului de războiu și au protestat împotriva acestui ordin care a mobilizat pe meseriași pentru a repara efectele deteriorate în campania din 1913.

Aceleași ziare publică ieri cu foarte false accente de modestie, o corespondență din Monești, unde s'a aruncat pe străzi cu surle și tobe, că toți rezerviștii începând dela 1893, să aibă pregătite uniforma, încălțăminte și câte două schimburi de rufărie.

Cor.

OBONIA ȘCOLARA

Metodul fonomimic și instrucțiunea cetitului.

— Reflexiuni. —

Cu deosebită plăcere am urmărit discuțiile ce s'au încins de un timp încoace asupra metodei fonomimic în ziarul „*Românul*”. Ca unel, care de 4 ani de zile folosesc acest metod, îmi iau voie, să-mi expun rezultatul experiențelor mele făcute cu metodul fonomimic.

Din parte-mi mă mărginesc la puținul, să fac numai unele constatări ce a rezultat din practica făcută cu numitul metod.

Eu susțin, că instrucțiunea cetitului cu ajutorul acestui metod e cu mult mai ușoară, e, pot să zic, o jucărie și întreagă instrucțiunea decurge în modul cel mai vioi și neefortat.

Ca argument destul de puternic despre avantajile acestui metod, superior tuturor celorlalte metode, las să umeze aci un caz care pe mulți, cred, îi va pune în uimire.

În anul acesta, am în clasa I 19 elevi începători, pe lângă cari mai e și o fetiță surdomută, neînmatriculată în registrul școlar, care numai de dragul copiilor și al jocului școlarii, a cercetat școala. Fără să-i dau o că de puțină atențiune și fără să gândesc nici unu nici chiar părinții fetiței surdomute, că aceasta va putea să învețe ceva, mă trezesc, prin luna lui Februarie, că fetița scrie perfect după sem-

ELEFON: 912.
Atelier cu putere electrică pentru
încadrarea tablourilor.

Specialități de cadre

Asortiment foarte bogat de cadre ovale și rotunde, foarte moderne. — Serviciu prompt și conștiințios. — Prețuri convenabile.

Freiman Testvére

ARAD, str. Weitzer J. nr.

Se caută ucenici cu plată.

nele mimice. Acum fetița surdomută ține pas la scris cu ceilalți elevi ai clasei I și se simte foarte bine și fericită, când o mângâie și când vede, că aprob cele scrise de ea. Unde mai pui pe lângă bucuria ei bucuria părinților!

Ca o dovadă iată un model de scrisoare a mimatei surdomute:*)

„Eu Savia Bărbat nu aud, nu pot vorbi, cu toate acestea în anul acesta am mers la școală în Ucia de sus și am învățat să scriu”.

Ba ce e mai mult, de 4 ani, de când mă ocup cu acest metod, nu am decât poate la 2 ani câte un repetent.

Din cele expuse se poate vedea, că cu acest metod putem fi salvați de procentul cel mare al copiilor, cari sunt siliți, în cele mai multe școli, să repeteze clasa I din cauza progresului neîndestulitor în cetit.

Ioan Bărbat, învăț.

Cronica externă.

Revoluția din Ulster. Atitudinea armatei engleze față de mișcarea revoluționară din Ulster a sgușdit deplin situația guvernului englez. Dimisia ministrului de războiu Seely încă nu e rezolvită definitiv, dar el în tot cazul va trebui să-și părăsească postul. Înainte de ședința ieri a avut loc un consiliu de miniștri, în prezența mareșalului French și a generalului Ewart. Guvernul s'a adresat acestora cu rugarea ca să-și retragă dimisiile și să rămână mai departe în posturile lor. Guvernul așteaptă răspunsul definitiv al generalilor în ori ce moment.

În ședința de ieri a camerei engleze primul ministru Asquith a făcut declarații privitor la chestia demisionării generalilor French și Ewart, constatând că întregă chestia se bazează pe o neînțelegere. Pentru a se evita însă astfel de neînțelegeri cari sunt numai în dauna prestigiului armatei și a statului, s'a dat un nou ordin către armată în care se stabilește în primul rând că ofițerii n'au să întrebe pe inferiorii lor ce atitudine vor avea față de o poruncă care va avea să o împlinească mai târziu. Fiecare militar să respecte porunca superiorilor săi, care poruncă are de scop apărarea averii statului și sprijinirea puterii civile de stat. Primul ministru a mai declarat că nu e adevărată nici decum afirmația că guvernul sau vre-un membru al guvernului ar fi voit să ia măsuri agresive împotriva Ulsterienilor.

Bonar Law, șeful opoziției i-a răspuns primului ministru Asquith, declarând că nu excușionează noul ordin către armată, dar pentru întreaga afacere poartă vina guvernul, care s'a dovedit incapabil.

Politica italo-germană în Mediterana. Presa italiană comentează cu vie mulțumire întâlnirea așa de cordială între împăratul Wilhelm și regele Victor Emanuel. Poporul venețian a făcut atât împăratului cât și regelui o primire cât se poate de călduroasă și de entuziastă. Nici un monarh străin n'a fost primit cu atâta căldură de populațiunea venețiană ca de astădată împăratul Germaniei. Cei doi suverani a trebuit să se înfățișeze de mai multe ori la balconul palatului regal spre a mulțumi mușmei care apărua și îi aclama umplând imensa piață San-Marco. Îndată ce mulțimea află că suveranii au intrat în „Palazo Ducale” s'a strâns sub ferestrele palatului strigând „eviva” și bătând sgoșmotos din palme. A trebuit ca și de data asta cei doi suverani să se înfățișeze pe loja cea mare, spre a saluta poporul aplaudând.

Ziarele italiene mai scot în relief extrema

*) D. învățător I. Bărbat și V. Voila ne-au trimis originalul acestei scrisori a surdomutei.

cordialitate și efuziune a acestei fântâni între cei doi aliați.

Zarul „Giornale d'Italia” scrie că întrevădarea dela Venetia pecetluiește recenta activitate diplomatică ce a dovedit cât de intimă este înțelegerea care domnește între puterile triplei alianțe în general și între Roma și Berlin în special. Germania și Italia simt nevoia de a-și da un sprijin reciproc și de a conlucra împreună pentru izbândirea punctului lor de vedere comun față de Turcia.

Ziarul oficios „L'Italia” scrie că întâlnirea dela Venetia confirmă că puterile triplei alianțe vor fi de acord pe viitor precum au fost în trecut și acest acord deplin privește chiar și cele mai mici amănunte din chestiunile orientale. A fost tocmai această înțelegere factorul cel mai puternic pentru menținerea păcii pe timpul ultimei crize orientale.

Telegrame primite noaptea.

Contele Tisza va continua tratativele cu Românii.

Budapesta, 28 Martie. — *Contele Ștefan Tisza a declarat azi în fața unui ziarist, că va continua tratativele cu Românii cât de curând.*

Acțiune maghiară în Ardeal.

Budapesta, 28 Martie. — „Uniunea națională” (Nemzeti Népszövetség) nu de mult înfiintată, a hotărât să înceapă o acțiune în stil mare în întreg Ardealul pentru organizarea maghiarimei de acolo. Comitetul însărcinat va începe în zilele apropiate acțiunea de organizare în comune.

Proclamarea regatului albanez.

Durazzo, 28 Martie. *Proclamarea Albaniei ca regat e iminentă. Proclamarea era planuită de alicum pe ziua de ieri, ziua nașterii prințului de Wied. Ea a fost amânată din cauza că câteva acte diplomatice n'au sosit încă la guvernul albanez. Toți reprezentanții diplomației au adus deja la cunoștință domnitorului Albaniei învoierea guvernelor lor pentru proclamarea Albaniei ca regat.*

Reforma administrativă.

Budapesta, 28 Martie. — „Magyarország” e informat că proiectul despre reforma administrativă va fi depus pe biroul camerei în cursul lunii Maiu. În cursul lui Iunie proiectul va fi discutat în comisia respectivă, iar camera îl va lua în dezbateră încă înainte de vacanța de vară.

În baza acestui proiect toți funcționarii comitatensi, nu vor mai fi aleși, ci numiți din partea guvernului. Proiectul restrânge totodată și sfera de activitate a subprefectului. Membrii în congregație vor fi aleși ca și până aci și se menține și sistemul de virilisti. În adunarea congregațională vor avea vot toți șefii birourilor de stat.

Prima ședință în noua sesiune va avea loc în 20 Aprilie, când camera va lua în dezbateră bugetul. Se planuiește ca din 28 Aprilie când se vor întruni și delegațiunile, camera să țină ședințe până la orele 3 după amiază iar dela 4 vor avea loc ședințele delegaționale.

Camera după ce va termina cu bugetul va lua în dezbateră proiectul despre apărarea onoarei și noul cod civil.

După sesiunea delegațiunilor guvernul planuiește ținerea de ședințe paralele: dela orele 8—2 și după amiază dela 4—8 seara.

Interpelație în camera italiană în chestia bombei din Fiume.

Roma, 28 Martie. — Toate ziarele din Italia se ocupă pe larg cu chestia bombei din Fiume

și condamnă procedura guvernului ungar și a guvernorului Wickenburg.

În ședința de azi a camerei italiene deputatul Fedezoni a adresat o interpelație ministrului de externe, în care cvalifică de detestabile machinațiunile guvernului ungar și atrage atențiunea ministrului asupra șicanelor la cari sunt expuși Italienii din Fiume.

Congresul bisericii sârbești.

Carlovăț, 28 Martie. — În ședința de azi a consistorului metropoliei sârbești s'a luat hotărârea ca congresul, în care să fie ales noul patriarh, să aibă loc în Iulie. Secretarul de stat Pavel Ioanovici a predat azi inventarul despre averea metropoliei actualului administrator, episcopul Miron Nicolici.

Primirea principiilor români în Rusia.

Tarskoje-Selo, 28 Martie. — Azi după ameză la orele 3 au sosit aci principele Ferdinand și principesa Maria împreună cu prințul Carol al României. În gară principii români au fost întâmpinați de țar și țarevna și de marii duci.

Întâmpinarea principiilor români a fost dintre cele mai cordiale. După festivitățile primirii principiilor români au fost conduși în palatul Alexandrovsc.

Petersburg, 28 Martie. — Ziarul „Rossija” scrie din prilejul vizitei principiilor români un articol de întâmpinare foarte călduros. „Rossija” accentuiază că vizita principiilor români va întări relațiile dintre Rusia și România în interesele pașnice ale ambelor state. Vizita aceasta va promova prietenia între Rusia și România în interesul comun al acestor două state.

Situația guvernului englez.

Londra, 28 Martie. — Primul ministru Asquith și ceilalți membri ai guvernului au plecat azi la țară. Plecarea mebrilor guvernului din Londra dovedește că situația guvernului nici decum nu e așa de critică după cum se alarmase lumea.

Generalul Cargon a sosit azi la Londra pentru ca să fie de față la ședința de Luni a camerei în care se începe discuția Homerule-ului după a doua cetire.

Un important consiliu la contele Witte.

Petersburg, 28 Martie. — Ieri noapte la orele 2 a avut loc un important consiliu în locuința contelui Witte, unde s'au întrunit toți membrii guvernului rusec. Contele Witte a vorbit cu acest prilej despre situația și politica financiară a Rusiei și a arătat că Kokowzew a făcut o politică foarte greșită, prin ce s'a slăbit creditul Rusiei. Guvernul actual are datoria să repare această greșeală și să restabilească echilibrul în situația financiară a Rusiei.

Primul ministru și hotărârea de ieri a congregației Clujului.

Cluj, 28 Martie. — Contele Ștefan Tisza a adresat prefectului comitatului Cluj o telegramă în legătură cu hotărârea unanimă a adunării congregaționale de ieri în chestia tratativeilor cu Românii.

Primul ministru își exprimă în telegramă deplina bucurie pentru atitudinea dreaptă a adunării congregaționale primind cu unanimitate propunerea avocatului român Dr. Pordea. Primul ministru își exprimă dorința, ca toate municipiile și întreaga maghiarimea din Ardeal să urmeze pilda membrilor congregației Clujului, ceea ce va fi numai în binele maghiarimei și a cetățenilor români ai acestei țări.

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
CLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane, expediarea se
face franco. (Kl 1548-52)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
mandele din provincă se execută repede.

INFORMAȚIUNI

Arad, 28 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploi. Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă. Temperatura la amiază a fost de: 8.2 C.

O RUGARE CĂTRE COLABORATORII NOȘTRI. Rugăm pe toți colaboratorii noștri, precum și pe acei prieteni scriitori ai acestui ziar, cari ar dori să contribuie cu vre-o lucrare pentru numărul de Paști al „Românului”, să binevoiască a-și trimite lucrarea lor cel mult până în 27 Martie st. vechiu, căci lucrările ce vor sosi aici mai târziu din motive tehnice nu se vor putea publica în numărul de Paști.

Pentru cultura poporului. Dl. căpitan auditor Brândușa dela reg. 33 de infanterie din Arad a dăruit 15 cor. pentru abonament gratuit la „Poporul Român” pe seama țărănilor. D-sa a mai dăruit nu de mult încă 40 coroane în scopul acesta. Marinimosul fapt se laudă de sine.

Adunarea congregațională extraordinară a comitatului Arad. Azi înainte de amiază a avut loc adunarea congregațională extraordinară a comitatului Arad, în care s'au adus hotărâri în mai multe chestii de urgență. Intre aceste a fost complinirea câtorva locuri de membri în congregație devenite vacante, aprobarea împrumutului de 36.000 coroane al comunei Sântana, mai departe recursul dat împotriva alegerei de notar din Galsa, pe care congregația l-a respins.

Aniversarea proclamării regatului român. Ieri fiind aniversarea proclamării regatului român un Te-Deum s'a oficiat la mitropolie în prezența dlor miniștri, corpului didactic, ofițerilor superiori din garnizoană și a dlui G. Corbescu prefectul poliției Bucureștilor.

Inmormântarea lui Frederic Mistral. Din Maillane se anunță: Ieri înainte de amiază au petrecut osemintele lui Frederic Mistral la odihna de veci. O mulțime imensă a urmat sicriul care închidea rămășițele pământesti ale marelui dispărut. A venit cu grămada mulțimea din îndoliată Provansă și multă lume din toate părțile Franței. Ministrul cultelor d. Viviani a fost reprezentat la inmormântare prin d. Jacquier subsecretarul Artelor Frumoase. R. Poincaré de asemenea și-a trimis un reprezentant. Afară de aceștia au luat parte nenumărați reprezentanți a diferite societăți literare. În fața gropii, în emoția generală, d. Jacquier și-a luat în numele ministrului de culte, rămas bun dela mortul ce se cobora în mormânt.

Din ședința de ieri, senatul român a trimis guvernului francez o telegramă de condoleanță, pentru doliul ce-l îmbracă Franța în fața mormântului lui Mistral, care a fost un bun prieten al Românilor.

Dna Caillaux invoacă mărturia președintelui Poincaré. Se confirmă că la sfârșitul interogatorului de ieri dna Caillaux a rugat pe judecătorul de instrucție să întrebe pe președintele Poincaré dacă ar fi dispus să dea explicațiuni asupra unor chestii, cari au o deosebită importanță pentru apărare.

Sinucidere în biserică. În catedrala din Saragossa a avut loc — după cum se anunță din Madrid — în decursul slujbei de ieri, un incident senzațional. Soția unui bogat comerciant s'a împuscat înaintea icoanei Maicei Domnului din cauza relelor relații familiare. Acest incident a produs în catedrală o mare panică. Mai multe femei au leșinat.

O arestare pe bordul vasului „Principesa Maria”. Din Constantinopol vine știrea, că alaltăieri noapte, prin o radio-telegramă, s'a comunicat de poliția din Constanța că pe bordul vasului „Principesa Maria” se află refugiat pungașul grec Haralambos Malache, care fiind în serviciul tutungului Patropol din Constanța, a furat suma de lei 1400 în timbre, mărci și coli timbrate. Secundul, căpitan Simatu, împreună cu comisarul vasului impieगतul vamal Ion Ba-

nu, au procedat imediat la arestarea numitului, care a mărturisit faptul.

La perchițiunea făcută, s'au găsit asupra lui timbre în valoare de 637 lei, ascunse în sân, iar într'un portofel 100 lei în numerar. Hoțul a fost închis într'o cabină dela proră.

La sosirea în Constantinopol, el a fost predat vasului „Dacia” care îl va aduce la Constanța.

La interogatorul luat de d. Banu, care îndeplinește și atribuțiunile de comisar, numitul a declarat că e supus grec, a luat parte ca voluntar în războiul balcanic și că posedă mai multe decorațiuni de bravură, că regretă faptul pe care l'a comis într'un moment de uitare de sine.

România construiește un nou pod peste Dunăre. Ni se comunică din București: Luni se va reuni la ministerul de externe delegații români și bulgari, spre a studia chestia construirii unui pod peste Dunăre. Comisiunea română se compune din dñii: general Crăiniceanu fost ministru de război, Al. Costescu, directorul general al c. f. și Anghel Saligny, directorul general al căilor de comunicație pe apă. Azi sau mâne membrii comisiunii bulgare vor sosi în București.

Podul va fi construit mai jos de Corabia, căci în orice punct mai sus el ar fi în dauna portului Constanța și în avantajul Varnei.

După bombă... A trecut vreme bunicică dela atentatul din Dobrițin; compatrioții noștri ne-au atacat la început, apoi văzând că au de a face cu ohranța rusească, au aflat de bine să tacă. Acum un organ sovinișt a formulat părerea aceasta judaică: dacă nu ne putem prinde cu Rușii, cel puțin să lovim în Valahi. Și iarăș pe coloane întregi să screme să dovedească, cu date istorice și politice că Românii sunt urzitorii atentatului. Percjunații dela „Pesti Hirlap” cu toată miopia lor atât au mai putut vedea că în urma exploziei a mai rămas un tăciune și acum s'au pus să sufle cu foitul ca să-l... stingă.

Un senzațional articol al ziarului „Bonnet Rouge”. Ziarul „Bonnet Rouge” a început publicarea destăinuirilor privitoare la cauzele campaniei ziarului „Figaro” în potriiva fostului ministru Caillaux.

„Bonnet Rouge” declară că se formase o asociație de financiar și industriași, cari se hotărâseră să combată proiectul relativ la impozitul pe venit. Această asociație a pus sume însemnate la dispoziția unor ziare cari se însărcinaseră să ducă campanie împotriva impozitului. Intre aceste ziare era și „Figaro” care a primit o sumă foarte însemnată. Calmette se hotărâse să useze de toate mijloacele în lupta sa contra lui Caillaux.

Prietenii fostului ministru declară că dacă atitudinea ziarelor în chestie nu se va schimba, ei vor recurge la armele ce le posedă împotriva lui „Figaro”.

„Bonnet Rouge” declară că fostul director al ziarului „Figaro” era un om de afaceri, care întreținea relațiuni cu fostul prim ministru Barthou. Acesta știe că fostul ministru de finanțe Caillaux e în posesiunea unor documente cari ar putea să-l compromită pe fostul ministru, dacă ele vor fi publicate în cameră sau prin presă. În urma dorinței prietenilor săi d. Caillaux s'a abținut deocamdată dela publicarea acestor documente.

Papa bolnav. O persoană din anturajul papei face destăinuirea, contrar tuturor desmintirilor de până acuma, că de fapt bătrânul pontific pierde văzând cu ochii. De câteva luni l'a cuprins o indispoziție, nimeni nu-l mai vede zâmbind e palid și slăbește pe zi ce merge. Vaticanul tănuiește, căci doctorii constată o boală aproape incurabilă, o boală sufletească, care în fața atâtor lovituri ce se dau bisericii creștine — din zi în zi se agravează. Și nu se știe ziua când tristetea se va transforma în liniște eternă...

Un explorator polar nebun. Sydney Jeffres, care însotea expedițiunea polară Mawson, în calitate de expert în telegrafia fără fir, a înbunit și a trebuit să fie internat la Abarait. Expediția Mawson, a fost singura până acuma, care grație telegrafiei fără fir, a stat în comunicație constantă cu restul lumii.

Gravă prăbușire pe un munte. Se anunță din Udine: Mai sus de localitatea Candetto s'a întâmplat o prăbușire de pământ. Numeroase blocuri de pământ s'au prăvălit pe coasta muntelui și au îngropat șapte case. Panica populației care s'a refugiat la larg, e enormă.

Mormânt profanat. Asupra moștenirii episcopului Pavel de pie memorie astăzi s'a încins ceartă între rude, care a ajuns până la curtea cu jurați. Bunul episcop își lăsase moșia din Maramureș împreună cu băile de sare, drept moștenire rudelor sale celor mai apropiate (mormintele mai bine îl tăcem). Neputându-se împărți pe ea, acum unul ar vrea să o trecă pe mâni străine, celălalt — mai de inimă ori mai interesat — nu lasă; astfel s'a ajuns la proces. Oare ce va simți în groapa lui marele episcop: această este răsplata după o viață jertfită pentru binele neamului?!

700 perechi de ghete. Lothar Sauthier, un elvețian, murind zilele trecute a lăsat o colecție de... 700 perechi de ghete de lux (pentru bărbați și femei) în valoare de 30.000 lei.

Pentru fondul ziaristilor. D. Remus Csontos, învățător pensionat în Timiș-Cubin a trimis administrației ziarului nostru suma de 10 coroane pentru fondul ziaristilor.

Sincere mulțumiri.

Inființarea de noi regimente în Serbia. Regele Petru al Serbiei a semnat ucazul, prin care se dispune să se formeze cinci regimente noi din tinerii recrutați în noile teritorii. Comandanții noilor regimente au și fost numiți, asemenea și comandantii batalioanelor.

Situația tezaurului României. Situația tezaurului provizorie a statului român la 28 Februarie dă o dovadă de starea noastră înfloritoare. Incasările în Februarie ating cifra de 43,705,000, față de 38,168,000 — câte s'au încasat în aceeași lună anul trecut.

În ce privește încasările dela 1 Aprilie 1913 până la 28 Februarie 1914, ele însumează 465,622,000 față de 472,400,000 lei încasați în perioada corespunzătoare din anul trecut. Minusul de 6,783,000 provine din cauza mobilizării, care a cauzat tezaurului un deficit de mai bine de șasezeci de milioane.

Cum însă, socotelile exercițiului 1913, 1914 nu se va face decât la 30 Septembrie, acest deficit va fi cu ușurință acoperit.

Din situația tezaurului rezultă că bugetul în curs se va solda cu un însemnat excedent.

O arestare senzațională în America. Din New-York se telegrafiază următoarele: Detectivul Lemke aflând că un negru, care furase într'un hotel mai multe obiecte de valoare plecase cu un vapor spre Florida și neavând alte mijloace la dispoziție pentru al putea urmări înainte de debarcare a hotărât să se servească de un hidroplan. Căpitanul vasului pe care se afla negrul fusese înștiințat printr'o radiogramă. Grație înțelei hidroplanului, detectivul și-a putut realiza planul, căci vaporul a fost ajuns în momentul când era să acosteze într'un port din Florida. După ce hidroplanul s'a lăsat pe apă lângă vapor, detectivul s'a urcat pe bordul vasului, unde a procedat la arestarea negrului în chestie. E pentru prima oară când un hidroplan este utilizat în asemenea împrejurări.

O cerere a dlui Henry Bernstein. „Figaro” publică azi scrisoarea cunoscutului autor dramatic Henry Bernstein care cere să fie interogată de judecătorul de instrucție.

Baron pedepsit pentru vagabondaj. Poliția din capitală a arestat și a pedepsit pentru vagabondaj la două luni temniță pe un baron pur sânge. Alexandru Exterde. Decăzuse până într'atâta, că în vremea din urmă era întreținut de o prostituată. Istoria lui e foarte scurtă: baron berechet, lux, cărți — apoi datorii, sărăcie și acum pus la răcoare să mediteze asupra vremilor trecute.

Dra Caragiani va sbura peste Pacific. Ziarul românesc „Steaua noastră” care apare la New-York ne aduce cunoștința că dra Caragiani, iubita noastră aviatore, fostă corespondentă de război a ziarului „Epoca” din București în timpul acțiunii campaniei din Bulgaria, se află la New-York. Ziarul „Steaua Noastră” ne spune că dra Caragiani a sosit în New-York

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

STERN CECILIA

magazin de haine pentru femei în ARĂD, strada Forray nr. 2.

Rocuri de lister în orice culoare cor. 12—

Rochie engleză modernă „ 7—

Halaturi dela 6 cor. în sus.

Se 1923

Talii moderne dela cor. 2-80 în sus.

Jupon fin de mătasă cor. 9—

Jupon fin de cloth și lister dela 3 cor. în sus.

Halat de crepon și delin dela 14 cor. în sus.

Mare asortiment de noutăți de primăvară, și anume: rochii, talii, halaturi, costume și rocuri de lister și haine pentru copii, precum și albituri pentru femei. Șoșuri de lister, cloth și de spălat.

Costume după măsură se execută în decurs de 6 ore, iar haine de doliu în decurs de 4 ore.

CEA MAI IEFTINĂ SURSĂ DE CUMPĂRAT.

Komjáthy Rózsi

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit cele mai proaspete noutăți de modă de primăvară. Asortiment bogat de pălării pentru femei, copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doliu. Străformări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevolorul sprijin al on. public. sunt cu distinsă stimă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsi.

Aduc la cunoștința

on. mușterii că

întreg asortimentul de

ghete Kobrak

le vând cu prețuri sub prețul de fabrică.

Priviți prețurile ieftine din galantare!!

FIȚI ATENȚI LA FIRMĂ!

Lányi Marcell

magazin de ghete

Arad, Str. Atzél Péter 1.

(La 1965—10)

ELECTRO”
întreprindere de electricitate.**Náder A. és Társa**

cuțitar, mare magazin de articlii de tehnică.

ARAD Str. Zrinyi 2.

(PALATUL BOHUS)

(Na 1928—5)

BALSAMUL FARMACISTULUI A. THIERRY

Are efect neîntrecut la boale de plămâni și de piept moderatează catarul, încetează tusea împreună cu dureri. Încetează aprinderea de gât, răgușala și boalele de gât, precum și febrința, durerile de stomac și colica. Vindecă hemoroizii și boalele genitale, curățește rinichii, deșteaptă pofta de mâncare și promovează mistuirea. Mijloc excelent contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului greu de gură, precum și contra tuturor boalelor de gură și dinți, răgăceli, încetează mirosul greu provenit din gură sau stomac. Mijloc excelent contra limbricului lat. Vindecă orice rană, locuri de rani, orbalul, beșicele provenite din ferbințeli buboale, urciorul. Are efect excelent contra durerilor de urechi.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengst-Apothek
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitich-Sauerbrunn.

E bine să se găsească infecare casă pe timpul când bantue influenza, holera sau alte boli epidemice. Adresați-vă lui: A THIERRY, farmacist la „Ingerul păzitor”, PREGRADA, lângă Rohitich. 12 sticle mici sau 6 mari, sau 1 sticlă mare specială 5-60 cor. La comanda mai mari, se acordă rabat considerabil!

VERITABILA ALIFIE-CENTIFOLIA A LUI A THIERRY împiedică și încetează inveninarea sângelui orice operație dureroasă adeseori devine de prisos. Folositoare femeilor lauze contra durerilor de țate, — opririi laptelui și întăririi țitelor. Are efect sigur și excelent contra orbalului, picioarelor rănite, rănilor, umflării membrilor, — durerilor nervoase în oase, buboalelor, — sdrobitorilor, împunsăturilor, tăieturilor și contra altor rani. Îndepărtează corpuri străine și anume: sticlă, vase, praft, salitră, spini etc.; efect excelent la concrecențe, carbunculus, rac, vermi, putrezire, bășici, rani provenite din arsură, boale îndelungate imbulzirea sângelui, scurgerea urechilor, precum și la opărirea pielii copișilor etc. etc. 2 tegle cor. 3-60. Expedarea se face numai cu ramburs sau trimițându-se banii înainte. În Budapesta de vânzare la: farmacia Török József, și în numeroase farmacii.

În cantitate mai mare de vânzare la drogheriile Thalmayer & Seltz, Hochmeister utódal și Radanovits, Testvérek în Budapesta, ori direct dela A. Thierry, farmacie la Ingerul păzitor, Pregrada, lângă Rohitich.

În Arad de vânzare la: farmaciile Földes Kelemen și Sfântul Ștefan a lui Hebs Vilmos.

Dacă nu v'ați procurat încă trebuințele de primăvară, vă rog să nu întrelăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

POSTAVURI DE HAINE PENTRU FEMEI ȘI PÂNURI PENTRU TALII,

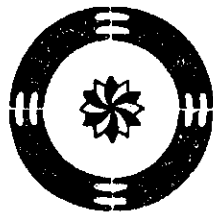
dellnuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

MARE ASORTIMENT DE DECOURI PENTRU HAINE, CRAVATE ȘI CORSETE FOARTE MODERNE.

Sosind lucrurile de primăvară, roagă binevoitorul sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI

prăvălie de articli de modă pentru femei și bărbați

ARAD, str. Farray, nrul 2/a.

Asortiment foarte bogat de pliere negre și în colori moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ate, pânze de bumbac și șifoane,

albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergere, albituri pentru femei și bărbați, ciorapi, mănuși, broderii, băsmălute, etc.

RĂMĂȘITE DE PÂNZE ȘI BRODERII CU JUMĂTATE PREȚ.

Singurul vânzător de cele mai bune pliere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

(la 1927—10)

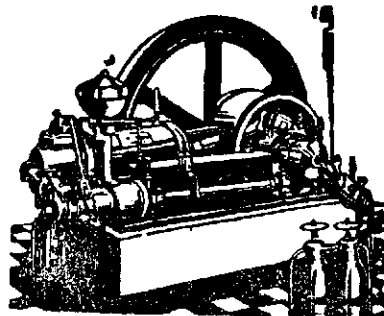
PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI „PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPEȘTA, la „TRISKA” se pot cumpăra cu prețuri favorabile. În localitate introducerea pe timp de un an o face gratis. În provincă: expediază pianuri cu porto și pachetare gratis.

TRISKA J. CLUJ (KOLOZSVÁR), str. Bartha-Miklós nrul 14.

CELE MAI BUNE MOTOARE!

Garanție pe mai mulți ani!

Kc. 1201

Condițiuni favorabile de plăte!

Motoare Diesel originale Körting
Motoare absorbitoare de gaz și de benzină. Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei brut, cu vehicule Noutate senzațională! Noutate senzațională!
MOTOARE CU OLEIU BRUT
fără stropire cu apă, — cap de aprins și fără compresor

Gellért Ignác és Társa
birou tehnic.
BUDAPEȘT, V., strada Koháry nr. 4.
In interesul d-voastră cereți prospect!

La 1407 Scutit prin lege!

Ferți-vă de imitații!

„Bomboanele Menthomol” sunt cele mai bune și mai sigure contra tusei, răgușelii și catarului. Efect grabnic și sigur, foarte plăcut, gustos, nu strică stomacul, promovează apetitul. Impiedică convulsiunile de tuse precum și osteneala organelor de contrare, în consecință cântăreții, artiști, preoți și oratorii îi întrebunțează permanent. Indispensabil pentru fumători, deoarece răcorește gura și îndepărtează mirosul de tutun. 1 cutie 40 fleri. De vânzare la toate farmaciile și drogheriile. — La cumpărare grijiți de clișeu aci alăturat și la numărul de „Menthomol” Fabrică: **A. EGGER FIUL**, literant ces. și regesc în Viena.

Hoffmann Sándor, magazin de dantele

ARAD, numai în Andrásy-tér numărul 20. (palatul Fischer Eliz).

Ciorapi de mătășă în culoare neagră, și altă culoare.

Mănuși groase în orice culoare, 50 fleri.

Au sosit voalurile „TANGO”, în orice culoare.

Ciorapi de școală calitate excelentă, dela 37 fl. în sus.

Mare hală de dantele până la finea lui Martie

dantele fine de malin, rüché, broderii, funde, țesături de dantele, gulere de dantele, asortiment foarte bogat, prețuri foarte moderate. Decoruri pentru haine, blane și totfelul de achisite p. cusătoare și p. casă, tivituri de blană 1.60 metru în orice culoare.

TRUSOURI P. PĂPUȘE. Perine lungi p. botez, cu broderie 2—, 3—, 4— cor. Perine lungi p. botez, cu broderie elvețiană 5—, 6—, 7—, 9— cor. Plapume pichet, cu broderie elvețiană 4—, 5—, 6—, 7— cor. Cămăși p. păpușe, rochuri patente, tetrapelence, lepedeie de gumă, cu prețuri foarte moderate — Vânzare excepțională de albituri pentru femei. — Broderii fine de gaz și materii de dantelă în rămășițe cu prețuri foarte ieftine.

Ho 1386

Roș să priviți vitrinele mele

Broderii dela 10 fleri în sus.

Dantele fine de ață, 1 m. 27 fl.

Funde late, de 2500 m. 1 m. 48 fl., în orice culoare.

Gamașle cu nasturi p. femei și bărbați.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

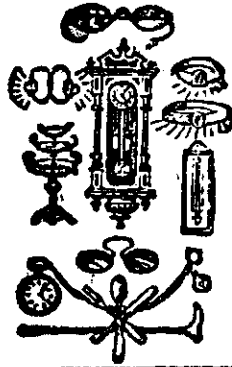
Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
Oferim ou. public candelabre elegante
cu prețuri moderate Ținem la dispoziție
prețurentul original al celor mai de seamă
fabrici de candelabre Executăm totfelul de
transformări de candelabre, cea-ce aducem la
cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă
locuința Telefoane de casă, instalațiuni de
sonerii electrice pentru camere. aranjamente
și reparări; lampe electrice pentru
busnuar, ciucuri și prisme de sticlă.
totfelul de articli și instrumente de
luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și
bijutier.
ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru
buzunar veritabile elvețiene,
oroloage de părete cu sunet
de clopot, oroloage moderne.
Bijuteri de aur și argint. Cea
mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu
prompt.
Mare atelier
de reparat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească
crema americană, pudra americană și săpunul american,
care depărtează de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și
intrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum.

== Se capătă la: ==

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei
americane 1-50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra
durerii de dinți mai bune sunt picăturke americane. Prețul 1 cor.
(Co 1574)

Institut de asigurare ardolean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobilă, etc. pe lângă premii recunoscute
de cele mai favorabile condiții.

(La 129-52)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale
cu avantajii deosebite), pe cazni morții și cu termen fix, cu plătime simplă sau
duplă a capitalului, asigurări de pensune și de participare la câștig, asigurări
de nestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infraoției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912.	R.	5,456,645-67
Capitale asigurate pe viață achitate .	"	5,458,689-43
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 (foc .	"	133,667,241-—
(viață .	"	11,740,710-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă .	"	1,603,400-—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice infor-
mații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad,
Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Personae versate în acuziții, cari au logături bune, se primesc la serviciul Institutului cu condiții favorabile.

Cassă pentru bani și documente

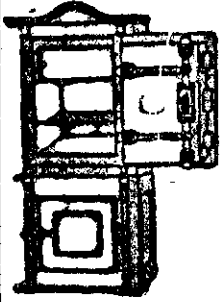
sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate solurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și îndoite, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru pârgăia hoților. Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru matricule mici și mari. Prețuri moderate. Pentru biserică, comune și societăți etc. după învoire și în rate.

GUSTAV MOESS, SIBIU,

Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.
Casse panțerate numai la comandă.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentantii în Ungaria de sud a mașinilor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de plătire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețuri gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

Alifie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătmător, contra agrăbunțelor, despeierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșăței și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbârciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Mágnás” (în 8 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbârcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselin, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirt „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrai, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1.50 fl.

Spirt „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împedarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, inculerii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1.50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brună deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului căruia culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. :: Vă păștiți de imitații !!

Schweffer Testvérek

florărie modernă de flori naturale ARAD, PALATUL MINORIȚILOR Telefon 337.

Distins cu decorații de rangul prim și cu diplomă de onoare pentru legarea artistică a florilor. La comande din provincă rog adresa corectă.

OFERIM:

BRAZI

frumoși, diferite soiuri, cultivați excelent, cu prețuri ieftine.

BUXE

pentru margini, de 2 ani, 1000 bucăți numai 40 coroane.

GAROAFE REMONTATE

în culorile roșie și albă, 100 bucăți 20 coroane.

Dacă vreți să plantați pe lângă criptă sau cimitir, vă rugăm să faceți încercare cu brazii cultivați de noi, pentru a căror dezvoltare mai departe, garantăm.

TRANDAFIRII NOȘTRI CU TRUNCHIU ÎNALT

de 2—3 ani, cu coroane frumoase. Plante slabe și netrebnice nu avem.

Grădiniaria noastră e la dosul abatorului vechiu lângă canal.

Roagă binevoitorul sprijin:

Schweffer Testvérek

Telefon la grădiniarie nr. 601.

De vânzare un motor de petrol în stare bună.

Se 1922—5

cu vaporul „Olimpia” pentru a lua parte la pregătirile ce se fac pentru trecerea în sbor a Oceanului Pacific. Directorul ziarului „Steaua Noastră” făcând o vizită trei Caragiani își rezumă impresiile în modul următor:

Cu cea mai mare bună voință dra Caragiani, un tip adevărat de Româncă, a primit pe directorul nostru d. Axelrad, în marele hotel Waldorf Astoria și ne-a acordat interviul cu plăcere știind că prin aceasta se face o mare bucurie Românilor din America.

Se știe că aviațiunea încă n'are multe femei care s'au dat acestui meșteșug și mai ales în România dra Caragiani e prima femeie, care a îndrăznit să se urce într-o mașină de sburat și mai ales să se ocupe serios de această artă. Dacă răposatul Vlaicu a făcut ca România să fie cunoscută peste hotare prin iscusința sa în arta sburatului, dra Caragiani va adăoga încă o mare parte la fala noastră pentru că dovedește că Româncă e o femeie curagioasă și știe să înfrunte chiar moartea când este vorba de a aduce fala neamului de Român.

Cu chipul drăguț cu privirea energică și pătrunzătoare care-i servește de a călăuzi sborul ei ca un șoim dra Caragiani e tipul sănătos și frumos al femeii românce tip cu care ne mândrim așa de mult. Vorba ei e convingătoare și măsurată arătând o inteligență mare și în expresiunea feței se citește un caracter hotărât și curajos. E făcută par'că anume pentru a despica aerul prin îndrăzneala ce se citește în privirea ei și toată făptura ei pare că trăiește într'un singur gând și anume să ducă departe în lume faima neamului românesc, al neamului care îi e atât de drag.

Nu vom reproduce interviul în dialoge cum l'am luat dar vom da cea mai mare parte din cele aflate dela dânsa pentru ca cetitorii să-și poată face idee de fericire ce o simțim când vedem că o Româncă știe să pue mai sus de orice iubirea de neam.

Născută în Tecuci, dintr'o familie de boeri, și-a făcut studiile în București și Paris. Întoarsă acasă, în loc a se ocupa cu lucruri de toate zilele, ea s'a dat artei sborului și prințul G. V. Bibescu președintele Aero-Clubului din București, văzând că ea posedă destulă energie și curaj pentru a deveni o bună aviatore, a luat-o sub dirijarea sa și în 13 Septembrie 1913, ea a sburat pentru întâia oară cu mare succes la Băneasa, în București.

Ceeace mai e important e că dra Caragiani nu sboară pentru a face bani ci o face numai pentru slava numelui de Român, pentru care merită și mai mare laudă.

Afară că e bună aviatore, dra Caragiani, mai e și o bună călătoare și pătrunde în țările cele mai îndepărtate din lume, pentru a studia și alege lucruri bune, pentru a le aduce apoi în țara ei, România. În anul trecut a voiajat în Asia și a stat mai mult timp în India unde a studiat mult obiceiurile populațiunii de acolo și în Februarie 1914 a întreprins un înconjur al pământului și de aceea ea azi se află în New-York, de unde se va duce la Washington, și apoi va trece în Cuba, Mexico și America de sud și speră că la sfârșitul verei să se întoarcă în țară.

Ziarul „Steaua Noastră”, mai spune despre dra Caragiani:

„Presa americană a primit-o foarte bine și a vorbit mult de această aviatore româncă și se așteaptă cu multă nerăbdare sborurile împrejurul New-Yorkului. În sborurile sale dra Caragiani se servește de monoplanul Bleriot și îl va conduce cu o singuranță nimitoare. Ea pilotează aeroplanul cu mâna omului sigur de întreprinderea sa și nu se sfieste să se ridice la o înălțime mare, chiar când bate un vânt destul de tare.”

Moartea unui inventator. Zilele trecute a încetat din viață George Westinghouse inventatorul unei frâne ce a adus imense servicii drumurilor de fier de pretutindeni. Westinghouse care era american de origină moare în etate de 70 și ceva de ani.

Tratatul de comerț germano-turc. Tratatul de comerț germano-turc din 26 August 1890, nembrat în vigoare, și care expiră la 25 Iunie

viitor, împreună cu protocolul pentru majorarea vamală de 3 la sută din 1907, a cărui negociere a fost începută la Berlin, de Djavid, continuă la Constantinopol în vederea prelungirii lui. Deoarece în caz de neprelungire ar interveni o situațiune anormală, drepturile de importatiune în Turcia trebuind să fie scăzute conform vechei capitulațiuni la 3 la sută în loc de 11 la sută cât e acum, ambasada germană a recomandat Porței să grăbească lucrările. Poarta a numit o comisiune cu însărcinarea să studieze chestia așa că Poarta să poată da în curând un răspuns ambasadei.

Se crede că Poarta se va adresa în același timp și celorlalte puteri cerând o majorare vamală de 3 la sută.

Distracțiile artistelor. Se știe că artistele iubesc mult animalele și societatea acestora le face o deosebită plăcere. Așa Sarah Bernhardt și Cécile Sorel iubesc puii de lei, Ida Rubinstein un jaguar, Gaby Deslys un crocodil, Genevieve Vix furnicile.

O cântăreață germană, Elisabeta Boehm von Emmdorf, dela Opera Imperială din Berlin își petrece cele mai frumoase clipe de liniște în societatea unui câine de mare, care după cum spune pasionata cântăreață, e foarte simpatic și merită să fie cunoscut.

Și sunt multe cazurile, că unele suflete într'adevăr mari, sătule de oameni, caută distracții în lumea animalelor ori a plantelor.

Un vițel cu două capete. Ni se scrie: Unui țăran din comuna Chișorosin i-a fătat vaca un vițel cu două capete. După câteva minute vițelul a murit.

Târgul de oi din Sebeșul-săsesc (Szászsebes) va fi în 6, 7 și 8 Aprilie, târgul de vite în 21, 22 și 23 Aprilie, iar târgul de mărfuri în 24 Aprilie.

Un copil de vre-o 13 ani din Toracul-mic câștigându-și într'o zi un revolver a ieșit cu el încărcat, în stradă între copii. Jucându-se cu copiii ce s'au adunat grămadă în jurul lui, revolverul s'a descărcat din întâmplare, lovindu-l pe-un băiat în frunte. Din fericire rana nu e mortală.

Mare spaimă a produs între părinți acest joc primejdios al copiilor.

D. Grapini. În urma unor inconveniente neatârătoare de noi, în chestia dv. n'am putut să facem nimic. Pe la începutul săptămânei viitoare veți avea răspunsul nostru privitor la aranjarea definitivă a acestei afaceri.

x Am onoare a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.** Arad, Deák-Ferencz u. 2. (Ro 1976—6)

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Ml 1621)**

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János în Arad.**

x Multor familii le pricinuesc îngrijorări permanente alegerea mâncărilor igienice și nutritive pe seama copiilor. E ușoară această chestie pentru gospodinele cari în asemenea cazuri întrebunțează rețetele lui Dr. Oetker, pe cari cetitorii acestui ziar adresându-se printr'o cartă poștală firmei **Dr. Oetker, Baden, bei Wien,** primesc gratis și franco o serie de rețete bune despre mâncări ușor mistuibile, — aluaturi și prăjituri excelente. Această broșurică a fost primită pretutindenea cu bucurie; nu întârziati deci s'o cereți.

x Cine face economie și totuș vrea să se îmbrace bine și modern, să ceară imediat mostre de rămășițe la fabrica de postavuri

Karl Kasper din Innsbruck, 402. Această renunțată firmă de rămășițele de materii aglomerate, cari ajung pentru haine întregi p. bărbați, p. pantaloni, paletone, costume p. femei, jupoane etc. acum le vinde cu o **reducere colosală,** cu prețuri foarte scăzute.

x Noutăți de primăvară, pălării elegante, cravate ciorapi, albituri pentru bărbați, batiste pentru buzunar, rocuri de gumă, căciuli pentru călătorie și bogat asortiment de tot felul de articoli de modă pentru băieți, cu prețuri foarte ieftine în **prăvălia de modă pentru bărbați „Chic” Arad, bulev. Andrassy nr. 15.**

x Minge pentru football, ghete pentru fotbal, lopeți pentru tennis, minge și jucării, asortiment bogat și foarte ieftin la firma Hegedüs Gyula, Arad, bulev. Andrassy nr. 16. Telefon 506. (He 1891).

x Nadler és Dr. Schönfeld fabrică de orloage pentru turnuri, Budapesta VIII, Prater 9. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați diferenză cele mai perfecte orloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltulala proprie. Ia garanție pentru orloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 42)

x De veacuri întregi numeroși învățați și laici scrutează să găsească modul de a lungea viața. În acest scop au încercat cu mixturi de elixire și fluide miraculoase. Aceste încercări au rămas, firește, fără succes, dar s'a constatat, că corpul omenesc poate fi conservat până la marginea vârstei omenești prin întrebunțarea balsamului și a alifiei „Centrifolin” a farmacistului **A. THIERRY.** Aceste preparate au un efect neîntrecut și se întrebunțează cu succes contra boalelor provenite din iregularitatea stomacului, — cărcei, — convulsioni de tusa, — inflamare și — rănire. Aceste preparate, independent de schimbarea temperaturii, totdeauna își mențin efectul excelent, nicidecum nu se strică. Fiți atenți însă, să primiți numai preparate veritabile de-alui **A. Thierry,** nu cumva să vi se imbie imitații netrebnice.

x CINE MERGE LA BUDAPESTA cu afaceri ori să facă cumpărări să se adreseze cu încredere dlui **L. Olariu, funcționar în minister.** Dsa a deschis un birou de informații pentru **Românii din provincie** ca să-i scape din mâinile agenților jipulțori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vr'o moară ori alte mașini, să se ferească de agenți, și să-i ceară sfatul dlui Olariu. Cine are ceva de vânzare, cine are vr'o rugare către ministeriu, cine are lipsă de împrumut eflin, cine are orice altă afacere în Budapesta să-i scrie dlui **Olariu** căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini. Adresa: L. OLARIU, Budapesta II. Margit körut 11. (A 1833—10).

x Constipația la oamenii bine dezvoltati e de caracter trecător, însă la oamenii bolnavi foarte adeseori are urmări grave. Există, însă, din norocire un excelent mijloc de casă, apa amară naturală Franz Josef, care are efect plăcut și se poate spune, nicidecum nu rămâne fără efect, deoarece imediat sistează conturbația obvenindă din oricare parte a organelor de miștare. Publicațiile medicale ale spitalului Klemens din Münster dovedesc, că această apă minerală, fără să aibă vre-un alt efect neplăcut, cu siguranță produce scaun regulat. În urma acestor însușiri excelente apa Franz Josef ocupă locul prim și între mijloace solutive sărate. De vânzare la farmacii, drogherii și băcăni. (Hi 1867).

Lecții din română și franceză

dă în orele de seara, când e liberă o damă din Viena de origină franceză.

THÉRÈSE MUSKÖLLER
Arad, str. Thököly Imre nr. 19,

Cronică sportivă.

O olimpiadă a tuturor Românilor.

E așa de cunoscută următoarea întâmplare: un călător persian trecea prin Grecia antică și se nizuia spre Olimpia. În drum privea cetele de Greci îmbrăcați în haine de sărbătoare, cari, cu cât se apropiau mai mult de Olimpia, cu atât se tot îndesau...

Nedumerit întreabă pe unul din ceata apropiată:

— Unde mergeți voi?

— La Olimpiadă?

— De ce merge toată Grecia la Olimpia? Aleg un rege nou?

— Nu, să se 'ntreacă 'n fugă, trântă etc.

Călătorul uimit asistă la olimpiadă, iar când se întoarse acasă, spunea mereu: „pe noi Grecii ne vor bate cu pumnii, înzădar sunt puținii, eu i-am văzut la olimpiadă și așa neam puternic n'am mai pomenit”. Și istoria confirmă această profetie.

Cultul acesta general al fizicului înzestrat cu spontaneitatea și istețimea inteligenței pusă în mișcări caracteriza aspirațiunea neamului elin. Fiecare oraș își trimitea cei mai buni oameni la olimpiadă, unde în fața întregii națiuni se dădea lupta între eroi. Subtilitatea simțului artistic din Grec remunera pe erou cu un cult special, el era cel mai sărbătorit om al Greciei, a lui era ramura de oliv, acest premiu ideal.

Aceste olimpiade făcură din Grecii pe oamenii cei mai disciplinați, mai vânjoși și mai curajoși ai lumii întregi. Emulația continuă produse ambiția individuală de a excela, iar când această ambiție se încuibase în toți supușii statulețelor eline, Grecia ajunsese o stavilă puternică potopului persian... Fără olimpiade Grecia n'ar fi avut cultul eroilor, iar fără acest cult azi istoria nu ne-ar povesti despre un Leonida, un Miltiad etc.

Insemnătatea olimpiadelor acestora a fost observată și de lumea modernă care a făcut din olimpiade un cult internațional. Azi, tot la patru ani națiunile își trimit reprezentanții lor într'un oraș anumit unde se dă lupta cea mare a tuturor atleților. Viitoarea olimpiadă va fi la Berlin, unde numai stadionul (terenul de luptă) costă aproape 3 milioane. Din întreaga lume vor veni aci fugari, cari se vor întrece cu vântul, vor veni luptători sub picioarele cărora se cutremură pământul, și toate ramurile sportive își vor avea reprezentanții lor. Fiind olimpiada un teren de emulație între diferite națiuni, însemnătatea ei azi e mai mare ca la Grecii, unde triburi luptau cu triburi. La lumea antică un Grec învingea pe patriotul său, azi un Finlandez luptă pentru șampionat cu un Englez, Francezul nizuiește să ia cununa de laur de pe capul Germanului și astfel pe lângă ambiția personală se manifestă aci și chestiunea națională.

Noi, Români, nu putem lua parte la olimpiadele internaționale. Cauza e: lipsa unui trecut de sport românesc. De abia un an de când a început o viață oarecare pe terenul acesta. Sportul la națiunile apusene are un trecut de jumătate veac, la noi câteva luni. Un ziarist francez călătorind prin România a exclamat: „Românii iubesc azi literatura așa de mult cum iubim noi sportul”. Și aveau întru câțva dreptate, căci toată mișcarea superioară la noi e literatura.

O soluție a situației pare a se impune din însemnata vorbire a dlui colonel Herbay, ținută la Paris la societatea „Vasile Alecsandri”, unde dsa atinge ideea unei „olimpiade a tuturor Românilor” la București cu ocaziunea aniversării de 50 de ani a domniei regelui Carol. În anul 1906 expoziția cu concursul ei de coruri a fixat un mic moment de olimpiadă, care a unit atâtea suflete pentru un moment — în aceeași mulțumire și aceeași baie de sentimente atât de dorite. Ceea ce a făcut cântecul în 1906, pe lângă cântec s'o făcă și sportul în 1916. Ce tablou sublim, încercați să vi'l închipuiți! În „Arențele române” din București cete de atleți sosiți din Bucovina, Basarabia, Ardeal și din întreaga România se vor lupta pentru șampionatul național, iar primului atlet, care va învinge pe toți, i se va preda același simbol de ramură de oliv, pe care o dădeau Elinii eroului dela olimpiadă. În ziua marelui șerbări salve de tunuri vor anunța sosirea momentului istoric, coruri din mii de oameni vor ridica innuri spre cer, iar în partea stângă atleții tuturor Românilor vor grăbi spre recorduri noi. În mijlocul mulțimei îmbrăcate în haine de sărbătoare vom avea și noi același sentiment pe

care l'au avut Grecii, cari se îngrămădeau cu miile la olimpiadă.

„Și atunci, dacă va trece vre-un călător printre noi și ne va vedea îngrămădiți în același gând și aceeași însuflețire, va zice, ajungând abasă: „Românii ne vor bate cu pumnii, căci așa neam puternic n'am mai văzut”. Și el va avea dreptate.
Lisandru.

OBONIA SOCIALA

Din Timișoara.

Ni se scriu următoarele:

Se pare, că timpurile frumoase de pe vremea ziarului „Dreptatea” iarăș reinvie. De vre-o 10 ani, abia din când în când și în Timișoara se dădeau puține semne de viață. Câte o petrecere succedea și după aceea, timp de câte doi ani nimic. Or fi fost poate chiar și ceva motive, cari după semnele de acum, par total delăturate, căci se observă, că întreg Banatul Timișian se apropie de o convingere, o simțire și un dor de muncă.

Clasa românească dela cafeneaua „Principele de Coroană”, care până nu de mulți ani încoace, servea de loc de întâlnire, — cine știe din ce rele — numai pentru câțiva Timișoreni, azi este locul de întâlnire a întregii societăți românești din loc și a întregului jur românesc.

În carnavalul trecut, casina românească din Fabrică a aranjat o serie de conferențe publice succese și cercetate. Obiectele conferențelor au fost potrivit alese. Între altele s'a vorbit despre unele părți din istoria românească și din revoluțiunea franceză, despre regretatul aviator Aurel Vlaicu, despre ranele sociale și naționale și altele.

Despărțământul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, adună capitalul de lipsă pentru întreprinderea unei acțiuni culturale estinsă și spre acest scop, a și angajat un secretar propriu și își are biroul în palatul institutului „Timișiana”.

Darul de 20.000 cor. al institutului „Timișiana” pentru zidirea internatului de băieți din Timișoara a produs o mulțămire generală în întreg Banatul Timișian, căci prin el, se sperează că vor urma și alte dăruiri și astfel, în curând se va putea zidi alumneul mult dorit de toți.

În favorul fondului alumneal, Reuniunea română de cântări din Timișoara-Elisabetin, de pe acum face pregătiri pentru aranjarea mai multor concerte, cari se vor începe la toamnă. Această reuniune în timpul din urmă are succese foarte frumoase și se speră, că și corul susținut de dânsa, va deveni unul dintre cele mai bune coruri ce le avem.

Ceeace însă mai mult preocupă acum societatea românească din Timișoara, este concertul doamnei Lucia Cosma și a domnului Ionel Rădulescu. Fiecare damă și domn își are rolul în programul aranjării. Abia s'a dat o simplă notiță despre concert, și deja a început asaltul informațiilor. Provincia arde de dorul, ea să asculte pe cântărețea noastră care a secerat atâtea cununi de lauri și care face cinste neamului românesc și să fim puțin cuprinși și de patriotism local, me face fală nouă bănățenilor, căci cântecul ei dulce este al nostru, aci își are primul leagăn al succesorilor artistice.

Recenziunile din ziarele de dincolo, despre concertul doamnei Lucia Cosma dat în 6 Martie în București, în sala Ateneului Român, au fost toate nu se poate mai elogioase și am convingerea, că reproducând aci pe cel din „Minerva”, va fi citit de toți cu interes viu:

„Sub nobila cupolă”.

„Francezii, foarte iubitori de ei și de al lor, dau acest nume înegritei cupole a cenușului și vechiului palat Mazarin. Acolo, își țin academicienii sedințele. Români, neînerezători în ei și în ce este al lor, trec cu nepăsare pe lângă neasemuit de frumoasă clădire a Ateneului, cu toate că, acolo s'au ținut neuitate sedințe literare, și că, din vreme în alta, artele și-au revărsat mărgăritarele lor. Cu toate acestea, uneori încrează și puteri nevăzute, i r aceste, ca prin minune,

— strălucite excepții! — se întâmplă să aducă și și grămădească chiar la festivități date de români, în bitori de frumos, și elită socială.

Așa s'a întâmplat Vineri în 14 Februarie, la concertul dat de o zână, de cea a Carpaților și Oltului de dna Lucia Cosma. De neam din Sibiu, din o familie de români, cu multă vază, dna Cosma a făcut să cânte sub nobila cupolă a Bucureștilor, privighetori și glasuri îngerești prin ajutorul unei voci neșpus de înzestrată cu dulceață și limpeziciune și neșpus de meșteșugită prin studii stăruitoare, și pe cari, și Je-a desăvârșit în străinătate sub deaproapea priveghere a celor mai renumiți măeștri.

Cumpătată în gest și mișcări, în adevăr Muză a Cântecului prin înfățișare și farmec, ea a ținut publicul cel mai ales al capitalei prins de buzele ei dela 9 la 11 seara. Minunea ce a îndeplinit e rară: Vocea ei a înprimăvărat, în mijlocul iernei, sala. A făcut mai mult: a înprimăvărat inimile. Nu mai te aflai în Ateneu, ci între roze, între tufișuri de trandafiri roșii și albi, între piersici înfloriți. Câte odată, părea chiar că ești într'o vale de Carpați, unde un păstor din alte vremi își păste oile pe pajistea cea verde, sub lacrimile albastre ale lumii ce se duc în jos pe ape, pe când un fluer vrăjit răsună în zări. Erai, apoi, în mijlocul câtecelor de privighetoare ce se desprindeau umede de rouă, și catifelate, din gamele chromatice ale admirabilei românece, din trilurile ei, din notele ei toate. Și dna Cosma n'a cântat lucruri ușoare: Bucăți, pe cari cele mai celebre voci le atacă cu teamă, păreau pentru dânsa, un joc. Cu notele înalte s'a jucat cu aceeași ușurință și lipsă de oboesală aparentă, și s'a mai jucat cu lipsa de acustică a Ateneului și cu îndărătnicia unor auzuri. Dar notele finale?... Cât de subțire nu Je-a tors dânsa! ce fire de mătase și de paianjen n'au fost ele până au ajuns în fine, ideale fire ale simțirii — întreaga inimă a omenirii susrându-și duioșia din ce în ce mai pe șoptite până a se absorbi în marea, în solemnă poemă a tăcerii! Dna Cosma nu s'a mulțămît însă eu atât: a pus aripi la sufletele auditorilor, arpile de lumină subtilă ale muzicii, și a împrăștiat cu dârnicie, tuturor câți au auzit-o, mărgăritare, diamanțe, înflăcărări de rubine și lăcrămări de safire...

Iar toate aceste prin ce minune. Să fie numai pentru că vocea ei este puternică, limpede și armonioasă? Să fie ea din cauza studiilor ce a făcut? Nu. Sunt și alte voci de valoarea celor ale lui Caruso, Shaliapine, Tita Rufo, Adelina Patii... Dar voci neperitoare nu sunt decât cele cari frământă sufletele în așa chip încât îl prefac în armonie luminoasă și coboară în ele cerul.

Dintre aceste voci este cea a zânei noastre, și nu e de mirare că e așa de sus prețuită între străini, de vreme ce noi însine Români, n'o scădem... Ar fi poate de regretat ceva. Că peste toate notele cu care ne-a răpît dna Lucia Cosma, plutea ca o durere intimă adânc ascunsă — dar cine știe dacă această nuanță ea însăși n'a dat la dumnezeirea cântăreței? — A Macedonski.

A serie despre o artistă mai ideal, nici că-mi pot închipui, dar nici aceea, ca cineva să fie mai bine meritat șirurile dlui Macedonski ca dna Lucia Cosma.
M.

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțumitele publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șlr cules 20 fileri.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 28 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.75
Grâu pe Maiu	12.65
Grâu pe Octomvrie	11.27
Secară pe Aprilie	10.14
Secară pe Octomvrie	8.72
Ovăș pe Aprilie	7.82
Ovăș pe Octomvrie	7.81
Porumb pe Maiu	6.78

Călbază, Gălbază.

De Virgil Albescu.

În anul trecut și anul acesta animalele domestice și în special oile, caprele și vitele cornute au fost decimate de gălbază. Economii au avut și au pagube enorme în urma acestei boale, care a bătut și bătute ca o epidemie. S'a observat, că în anumiți ani, în cari de obicei era multă umezeală, ploii multe, gălbaza s'a răspândit foarte mult.

Naturaliștii, cari s'au ocupat cu boala aceasta ca Lenckart, Zündel, Bräzl și Wernicke ne arată, că în unii ani gălbaza a făcut mari ravagii printre animalele domestice. În Anglia în 1830 au perit 1 1/2 milioane de oi, ceace a adus economilor pagubă de 96 milioane coroane. În Alsacia în 1873 au perit oi în valoare de 1,150,000, iar în Slavonia în 1876 au perit 40% din animalele cornute. În Ungaria în 1884 și 1894 au avut economii pagube enorme.

Boala numită gălbază, termenul științific Distomatoră provine dela un vierme plathelminț numit Distomum hepaticum sau Fasciola hepatica. Acest vierme are forma unei frunze de mirt, la care se pot distinge 2 porțiuni. Prima e extremitatea cefalică care se presintă sub forma unui con, a 2-a e extremitatea inferioară, care e mai mare și în care se află organele principale. Pe fața ventrală acest vierme are 2 ventuze și între aceste 2 ventuze e sinusul genital, în care sunt organele hermafrodite. Corpul viermelui e acoperit de o cuticulă foarte rezistentă. Din cauza, că în regiunea posterioară are fibre musculare circulare viermele își poate subția partea aceasta a corpului.

Ventusa superioară a distomei e ventusa bucală — gura, din care pleacă faringele urmat de un vestibul și esofagul muscular, care se termină în 2 ramuri a tubului intestinal, ce se ramifică foarte mult. Faringele are fibre musculare intrinsece și extrinsece, cari se inseră pe partea dorsală și pe părțile inferioare a ventusei bucale. Grație acestor fibre musculare bulbul faringian joacă rol de piston cu ajutorul cărui distoma suge sângele animalului gazdă. Gălbaza ca toți viermii trematori eudoparaziți, în dezvoltarea lor trec prin diferite faze — metamorfoză — sau cum Van Beneden o numește „reproducere alternandă”, această metamorfoză e însoțită de migrațiuni. În adevăr după ce se formează fecundația în sinusul animalului adult și se formează ouăle, aceste ajung în materiile fecale a animalului gazdă, cu cari sunt eliminate. Ouăle gălbezei au o mărime de 0.05 mm., de o formă ovalară cu depresiuni transversale la extremități, pe unde se face dehiscența, pentru ca să iasă larva. Embriionul fiind încă în ou, după ce au trecut prin fazele de morulă, blastulă și gastrulă, chorionul se acoperă cu filamente foarte lungi, cari sunt în absolută imobilitate câtă vreme embriionul se află în ou. În acest stadiu embriionul are și organe vizuale, 2 pete pigmentare de culoare închisă în formă de x.

Distoma numai în stadiul de larvă dispune de organele aceste. În ou embriionul poate sta mult timp, iar dacă ajunge în apropiere de apă, în urma unor mișcări de rotație și repetație se mișcă și iese afară din ou. În apă cili embriionului se mișcă și distoma poate progresa. În faza aceasta ia numire de embriion infusiform (Miracidium). Embriionul ia formă piriformă cu un rostru și filamente vibratile, cu organele în formă de x ca organele vizuale. Acest embriion de nu găsește mediu favorabil dezvoltării cu încetul să resoarbe și moare. Mediul favorabil dezvoltării embriionului îl formează un melc de mărimea 1—2 mm. numit Limnaeus minutus sau Limnaeus oahiensis și în sepcial organul respirator a acestui melc.

Embriionul străbate în mijlocul cefalei epiteliale ale bronhiilor pierde cili și rostrul, ia formă de sac de mărimea o, n, în forma aceasta se numește sporocist. În sporociste pe părțile intern apar formațiuni celulare în formă de muguri ca la Hidrozoare. 10—20. După câtva timp acești muguri se deslipesc de părete și înoată în lichidul sacului până să sparge membrana sporocistului, atunci ies afară. În faza aceasta a 3-a elementele celulei poartă numele de „redii”. Redia ia formă unui sac și după oarecare timp se petrece același fenomen ca în sporocist. Pe părete se nasc organisme în formă de muguri, dar acești muguri sunt de 2 feluri și se formează alternativ. Unii, cari sunt adevăratele redii, iar alții de o formă discoidală, cu coadă și o ventusă bucală, ce se numește „cercarii”. Rediile sunt pline de spori, cari dau cercarii sau dacă se formează iarna dau tot redii, ceace contribuie colosal la înmulțirea distomei.

Cercariile ies din melc, se închistează și își pierd coada. Acest fapt se petrece într'un timp foarte scurt, într'un sfert de oră. Să învălesc în crustă calcară luând formă rotundă de mărimea unei gămălii de ac. În starea aceasta cercaria poate sta timp foarte îndelungat și numai când e păscută de animale cu iarbă pe care se adă sau când animalele beau apă, care conține cercarii și pătrunde în tubul digestiv e dizolvat învelișul calcaros de suctul gastric al animalului oaspete. În cazul acesta cercaria devine liberă să vîră prin canalul choledoc în canalele biliare ale a celui animal, unde ia forma gălbezei adulte. Gălbaza se nutrește cu sângele animalului gazdă ce-l sugă cu ajutorul ventuselor din ficat și din părțile canalelor. S'a găsit în ficatul unor animale 500—1000 de distomi, astfel anemia ce o produce e foarte explicată. Vitele ce sufer de gălbază au inflamația traumatică a ficatului, care cu încetul se întărește, anemia trece în clorosă și în urmă provoacă moartea animalului.

Distomatoza se tratează cu antihelmintice tari în doze zilnice.

Ca preventiv economii trebuie să observe locurile infectate de cercarii și să nu lase vitele să pască în acele locuri — economii experți cunosc locurile periculoase.

ADUNAREA GENERALĂ A „ORĂVICENEI”.

— Raport. —

Orăvița, 22 Martie.

În 19 l. c. și-a ținut institutul „Oraviceana” adunarea generală obișnuită.

Acest institut românesc care trebuie se țină cuncurenta cu un institut de bani vechiu și cu un capital de depuneri de peste 7 milioane și cu încă alte 3 institute străine — prin hărnicia conducătorului Dr. P. Cornean a putut în anul de mare criză să stea la înălțimea chemării, se vină fără ezitare în ajutorul poporului nostru și clientelei sale întinse și să arete un profit de peste 23 de mii mai mare ca în anul 1912, așa să profitul curat anual de nu obveniau alte incidente întrețea sumă de 100.000 coroane.

La această adunare s'a văzut interesul deosebit ce-l arată acestui institut acționarii și deponenții așa, că cu mândrie se poate conta la un viitor strălucit, deși mai anii trecuți au încercat unii ca să-l discrediteze, ceace n'isă fie zis spre fala celor ce au prins de veste de cu vreme — nu le-a succes. Din contră operațiunile anului 1913 dovedesc în mod evident, că institutul stă pe baze solide, că clientela din țară este din ce în ce mai bună și că organele lui funcționează precis, prin ceace încrederea se va potența și emisiunea a III-a care o va face

institutul va avea rezultatele cele mai îmbucurătoare, ceace s'au dovedit și în adunarea generală căci asupra acestei chestiuni importante s'a încins o via și animată discuție.

S'au mântuit cu tact și înțelepciune toate punctele stabilite în program și pentru mersul normal și tactica înțeleaptă aducem și pe această cale conducătorului institutului mulțumirile noastre.

S'a ales cu o majoritate covârșitoare de voturi comitetul de supraveghiere în care s'au făcut schimbări însemnate de persoane tot în interesul bineprinceput al institutului.

Se așteaptă acuma cu mare neastămpăr ca peste Orăvița să se treacă și alegerea de protopop, care să fie o persoană aleasă între cei aleși, ca acest centru românesc se devină de nou un focar al culturii și al progresului în Bănat. Acționari.

ADUNAREA GENERALĂ A „ZLĂGNENEI”.

Marti în 24 Martie a. c. banca „Zlăgnea” și-a ținut adunarea sa generală. A fost deschisă și condusă cu tact și dexteritate de părintele Nicolau Todea în lipsa mult regretatului președinte Nicolau Cristea, care numai bine decurând a trecut la cele eterne.

Ca notar a fost contabilul V. S. Crișan, scrutinători Dr. Candid David și Dr. I. Pop, iar verificători Iuliu V. Albini și P. Duca.

S'a constatat prin acțiunile depuse, că au fost 1373 voturi, iar acționari prezenți 43. Intrându-se în ordinea de zi s'a început o vie discuție asupra bilanțului anului experiat. După informațiunile corecte date din partea celor competenți bilanțul se constată, că e solid și real. Venitul curat s'a împărțit conform propunerii direcțiunii: rata 1. de 100 cor. (din cele 300 cor. subscrise) pentru zidirea noului edificiu al școlii comerciale din Brașov, iar din restul de 649 cor. 62 fil. s'a înființat un fond de binefaceri. Dividenda s'a stabilit cu 7%.

În direcțiune au fost aleși Iuliu V. Albini (cu 1163 voturi), Ioan Fodoreanu (cu 1048 voturi) și I. Lucăcel (cu 1004 voturi) iar în comitetul de supraveghiere: I. Ursa, P. Duca, I. Vătășan, I. Cristea, T. Baicu și Alex. Bogdan.

Adunarea generală în urma discuțiilor serioase a durat dela orele 10—1 1/2 p. m.

În legătură cu aceasta se constată și faptul, că adunării generale i-a prețers sedința direcțiunii în care din 11 concurenți s'a ales cu unanimitate ca director executiv Traian Gombos.

De acest tinăr cu frumoașă pregătire comercială se leagă mari speranțe, ceace va contribui la înaintarea și propășirea institutului nostru. Al. B.

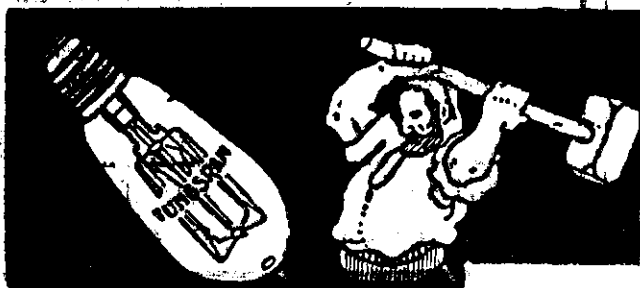
Bibliografie.

A apărut:

Guy de Maupassant: „Strigăt de alarmă”. Traducere de G. T. N.—Varone. București. Biblioteca „Minervei” Nr. 156 Prețul 30 fileri.

„Transilvania” revista Asociațiunii p. tra literatură română și cultura poporului român, cu un bogat și interesant sumar. În fruntea acestui număr d. prof. seminarial din Sibiu, Dr. Pavel Roșca publică un studiu despre filozoful german Johann Gottlieb Fichte, Sextil Pușcariu se ocupă de istoria literaturii noastre vechi, Dr. S. Dragomir aduce noi mărturii istorice privitoare la mitropolia Bălgadului.

Redactor responsabil: Constanța Savu.

Să nu primiți altfel de lampă decât lampe veritabile cu fir **TUNGSRAM**.
cu inscripția
Fabricație din patrie. Ferți-vă de imitațiuni!

ANUNȚ.

Din moșia Dlui Anton Mocsonyi de Foen, care se află pe teritorul comunei Curtici (Kürtös) în nemijlocită apropiere de hotarul orașului Arad și e cunoscută sub numirea de pusta Nagy-Szent-Pál, acea parte, care de prezent o ține în arândă Georve Habereg în mărime de (1268) unamiledouă sute șezeci și opt jușere de câte 1.100 stângeni cadaștri, se dă în arândă pe (6) șase ani economici, adecă dela 1 Oct. 1914 până la 30 Sept. 1920.

Reflectanții au să-și trimită până la 15 Aprilie st. nou a. c. ofertele în scris împreună cu vadiul de 10% a sumei ce se va oferi ca arândă anuală, la adresa: Petru Ionaslu, secretar domeniial, Arad, Erzsébet-körut 2.

Proprietarul își susține dreptul de a decide asupra ofertelor liber și fără motivare; iar ofertentul, al cărui ofert va fi primit, e dator ca cel mult până în 15 zile să întregască ca „cauțiune” vadiul depus la jumătatea arândii anuale și numai după aceea se va încheia contractul. La cazul că nu corespunde acestei îndatoriri, se privește de abstat și pierde vadiul depus.

Arad la 28 Martie nou 1914.

Secretarul domeniului Dlui
Anton Mocsonyi de Foen.

(Se 1988—1)

Căsătorie.

Un candidatul de preot caută o învățătoare pentru a se căsători cu ea. Scrisorile să se adreseze imediat la administrația ziarului sub deviza „INTELIGENTĂ”.

Discreție chestie de onoare.
(Ca 1991—1)

Intr'o comună românească din comitatul Arad, se află de vânzare

O prăvălie și crâșmă

cu bun renume, care se vinde pe lângă cele mai favorabile condiții. Cel interesat să se pot adresa la biroul de intermediator a domnului

Lustbader Adolf

Arad, str. Zrinyi Nr. 4. Telefon 961
(Lu 1990)

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

Recomand depozitul meu bogat asortat în PĂLĂRII de păslă, de pale, panama, florentine ș. a. CHIPIURI de mătăsă, ștofa, șevlot și luster, ALBITURI, gulere, manșete și batiste, cravate, bretele și jertele, UMBRELE și pliere, PORTMONEIE și tabachere, GHETE în chevraux, chevret și box, MĂNUȘI de piele, glace, sued și ață, colorii solide, în fazon modern și exclusiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsalino, Ita, Hüffel, Cooperativa, Pichler, Bossi și Böhm, — Ioss & Löwenstein — Lichtmann și Manheim etc. desfacere în engros și detalii dela calitatea cea mai ieftină până la cea mai fină pe lângă prețuri moderate și strict fixate. Rog sprîjinul onoratului public român în deprinderea mea, semnez

Cu deosebire stimă: (Ba 1918—15)

Joan Balint „János”

grăvălie de modă pentru domni și băieți
Timișoara-Fabrico. — (Platual orașului).

CONTRA cioarelor șoarecilor tăciunelui

cel mai sigur mijloc de apărare este excelentul preparat, probat de ani și în străinătate sub numele de

CORBIN.

Efect excelent, atestate numeroase! Nu influențează încolțirea semințelor! E ieftin! Efect sigur la pietruirea grâului, porumbului, ovăsului, secarei, seminței de rapiță, orzului, cânepii, zarzavaturilor etc. Faceți o singură încercare!

Amănunte interesante, modul de întrebuințare și ofert de prețuri trimite gratis:

Dr. Keleti és Murányi

fabrică chimică

în Ujpest.

Precum și la vânzătorul prim:
Schauer és Singer în Arad.

DE

vnăzare

vre-o 20.000 buc. de

TRANDAFIRI

cu trunchiu înalt, excelenți și cu prețuri foarte ieftine la

FISCHER & Co

pepinieră de pomi și ulțoi

AIUD.

Bo 1412

NAGYENYED.

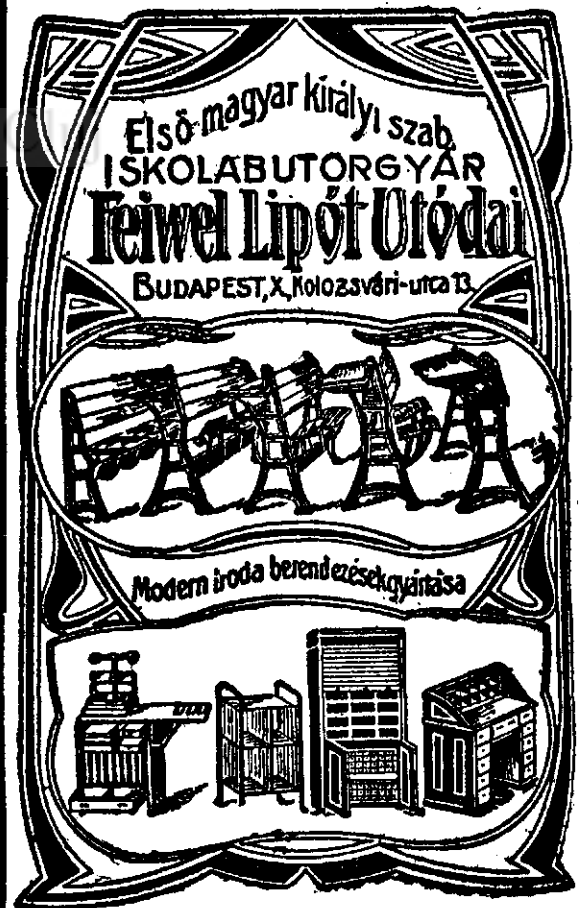
S'a ieftinit cafeaua

ATLANTICA

IMPORT DE CAFEA ȘI TEA

A R A D, bulev. Andrassy nr. 20.

(A 1937)

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.**Liferează**cele mai moderne și mai bune
bănci de școalăbrevetate sistem „Feiwei”,
„Zahn” și „Rettig”, mobil
biliar pentru școli aparate de
gimnastică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici și mobilier pentru
grădinițe de copii.

Fe 1288

Prețuri gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

Bătăturile,

scortoșenia pielii, urciilor de pe mâini și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată 1 coroană 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

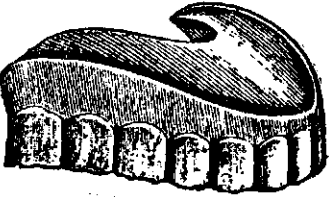
FELICIAN PAPP

DENTIST DIPLOMAT

Șimleul-Silvaniei

(Szilágyosomlyó),

Arany János-utca 1.

Execută coroane de aur și platină, șiruri complete de dinți în cauciuc și celuloid, apoi dinți artificiali fără de pod și cari nu se scot din gură, foarte potriviți pentru a putea mânca pe ei și cari înlocuiesc deplin dinții naturali. Vindecă dinți și rădăcini bolnave, execută plombare de rădăcini cu aur, platină, argint, porțelan și cu cei mai noi dinți. Stelle cari pot fi schimbați, și cari se potrivesc și ia poduri cari nu se scot din gură. Po 1802—15

Sursa de cumpărare a
ultioilor lemnoase cu rădăcini
Berlandieri, —
Riparia Teleki
și alte soiuri de ultoi netezi și mlădițe cu rădăcină, — la
Teleki Zsigmond, școală de vie în VILÁNY (com. Baranya).
Cereți marele nostru prețcurent ilustrat.

Fiecare **ECONOM** știe că cele mai bune **MAȘINI DE IMBLĂTIT CU MOTOR ELEC R'G** **MAȘINI DE SĂMANAT**, precum și totfelul **ARANJAMENTE PENTRU MORI** se pot căpăta pentru prețurile cele mai ieftine, pe lângă deplină garanție la rate dela firma
KOVÁCS și ZAKARIÁS
BUDAPEST, VIII. KÖZTEMETŐ-ÚT 23 SZ.

Cereți prospecte gratuit!

Cereți prospecte gratuit!

Lucrări

de acoperire cu țigle și ardesie
cu garanție pe un an, cu prețuri convenabile și în mod specialist execută
Rácz György
maestru de acoperit cu țigle și ardesie
Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.
La dorință merg la fața locului atât în provincie cât și în localitate.
(Ra 1979)

Szegő

Ferencz és Tsa,
gépkereskedelmi vállalata
BUDAPEST,
V., Szabadság-tér 17.
(Tőzsdepalota).
Se 1822

AGENȚIA PRINCIPALĂ în Ungaria a motoarelor cu ulei brut a fabricii de motoare sistem „Wotan” cu patru tacte a firmei **MEX WIEDECK**.
Cele mai noi stabilimente de motoare pentru absorbirea gazurilor și motoare-Diesel.
Garanța cea mai mare. Condițiuni favorabile de plată. Cereți catalog.

Garai Károly

maestru de mobile de fer și aramă
— ARAD. —
OPERĂ: mobile de fer și de aramă, matrașuri de sârmă, șezuturi de sârmă pentru trăsuri, paturi pentru copii și trăsuri pentru copii, garnituri de aramă, mese pentru spălat complete, paturi și matrașuri ce se pot strânge. Aranjamente pentru hoteluri și cafenele pentru spitale și institute.
PRIMESC spre executare orice lucrare în această branșă cu prețuri foarte convenabile. (Ga 1785)
Comandele din provincie se execută prompt.

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru plățiri în rate.

Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articlii pentru sport și lămpă electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofoanele noi se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețcurent ilustrat gratis. Permanent nouități de plăci românești.
To 1253

STRIZS ISTVÁN

Industriaș artistic și constructor de altare, atelier artistic pentru aranjamente bisericesti
Isaszeg, Budapest mellet.

Fund. 1894. Fund. 1894.

Execută în orice stil, altare moderne, iconostasuri, peșteri-Lourdes, s. mormânt, fântâni pentru botez și amvoane, statue sfinte, icoane pentru drumuri, din lemn și teracotă, potire, sacristii, candelabre, felinare și totfelul de lucrări de metal. Haine bisericesti, prapori, broderii artistice-bisericesti de aur și mătășă; renovări de biserici, picturi, repararea și aurirea altarelor, pictarea altarelor și a totfelul de icoane. Proiecte și deseneuri prospecte gratis. Mergerea la fața locului pe cheltuiala proprie. (S 1303)

FACEȚI O INCERCARE!
„CARNEVAL”
(scutit prin lege).
CEA MAI EXCELENTĂ
SPECIALITATE de GUMĂ IGIENICĂ.
Garanță pentru fiecare bucată.
Prețul unei duzino în pachetare originală 6 cor.
De vânzare în centru, la:
Büchler Gyula
WIEN, VII., Keiserstrasse nrul 109.
Prețcurent anguresc gratis (pentru o marcă de 80 fil. se trimite în plic închis). — Revanzătorilor li-se dă provizie mare. (Ke 1548)

DR. JULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de bolnavi ambulator pentru bolnavi privați
Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.
Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse, masaj vibratio-electric.
Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi.
In urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMÂNI!

Justin Ardelean

legător de cărți

Arad, Weitzer-János-u. 13.

Atelier mai bine aranjat în Arad pentru compactarea Evangheliilor și a altor cărți bisericești, cărți de legi, matricule, albumuri, măpi, protocoale și totfelul de lucrări aparținătoare de branșa aceasta. (A 1692)

MAI NAÎNTE DE A CUMPARA
VIȚĂ DE VIE,
OLTOI DE VIE
V I N

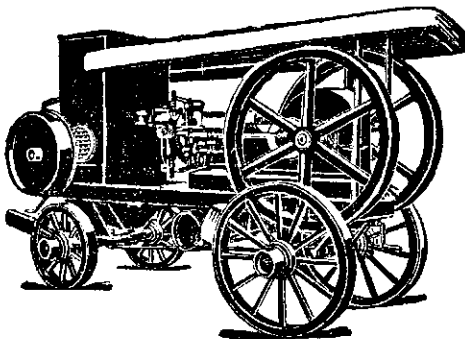
pomi sau arbori de lux (de înfrumusețat) cereți în interesul D-voastră cel mai nou catalog al nostru ilustrat, care conține multe lucruri folositoare p. oricine.

Adresa principală: **Szücs Sándor Fia**

pepinieri de oltoi de vie și societate pe acții pentru producțiune de vinuri.

BIHARDIÓSZEG. (Ke 1610)

Fabrică
le mo-
toare cu
gaz în
Drezda
soc. pe
acții mai
naînte
Moritz
Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentura principală: **KALMAR ERNŐ**, mașinist diplomat
BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4 Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz, petrol, oleu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare. Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis. (Ke 1592)

RĂMĂȘIȚE DE STOFE

Le 1942

cari s'au aglomerat în magazinul meu, le vând sub preț, cu o reducere colosală. Aceste rămășițe de stofe sunt suficiente pentru haine întregi p. bărbați, pantaloni, paletone, costume pentru femei, jupoane etc.

Cereți mostre de rămășițe din stofe pentru BĂRBAȚI și FEMEI.

și le veți primi gratis și franco dela:

KARL KASPER
fabrică de stofe INSBROK, 402.

Reparator-ul lui KRIEGNER

are efect sigur contra reumel, — podagrei, — ischiasului, — Junghtiurilor, — sfâșieturilor durerilor de spate, etc.

De decenii acesta s'a dovedit un medicament încercat de un efect neîntreut și, că el a ajutat câtorva mii de oameni, asta o dovedește numărul extraordinar de mare al scrisorilor de recunoștință și mulțumită.

În spitalul Rókus făcându-se încercări în 132 de cazuri, în 126 cazuri s'a obținut o vindecare deplină.

1 sticlă mică de Repurator a lui Kriegner 1 cor., 1 sticlă mare 2 cor.; de vânzare în farmacii, dar fiindcă sunt și falsificări, e mai bine a se comanda cu poșta per ramburs 5 sticle 5 cor., sau 3 sticle mari 6 cor. franco exclusiv dela preparator:

Farmacia KRIEGNER
BUDAPESTA, Kálvin-tér. — Le 1772

È în interesul fiecărnica

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri site și matrațe de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

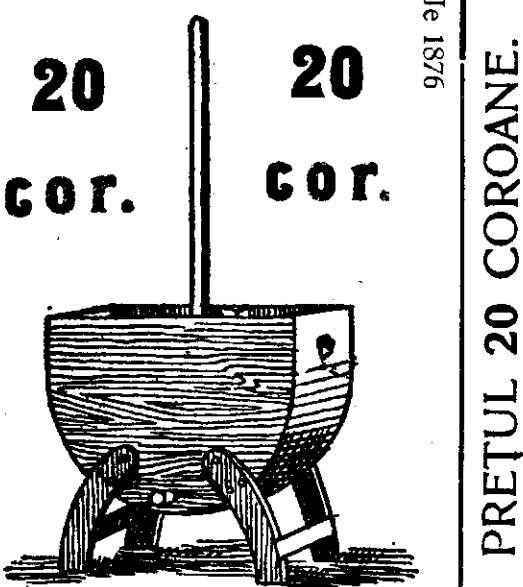
fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.), Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str.

Kossuth nr. 45.

(Fi 1866—25)

Je 1876

PREȚUL 20 COROANE.

O mașină de spălat completă

E compusă din DOUĂ PĂRȚI: din COVATĂ și FRECĂTOR INTERN cu mecanism ușor pe care și un băiat de 8—10 ani îl poate învăța. 6 cămeși sau tot atâtea haine de spălat în decurs de câteva minute sunt spălate. În decurs de 3 ceasuri se pot spăla atâtea haine câte spală într-o zi 2—3 femei. Acest soi de mașină de spălat s'a vândut în mii de bucăți și s'a dovedit a fi cea mai bună mașină de spălat, nu strică haina și n'o îngâlbineste.

De vânzare la fabricantul:

JERGER JAKAB

FABRICĂ DE MAȘINI DE SPĂLAT.

APATIN (BÁCSKA).

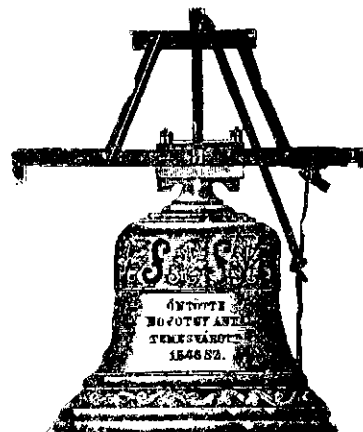

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu zăuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 387 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

MADAMES

NEUSTADT és HERZOG

Magazin de specialități de corsete franceze și engleze.

ARAD, strada Salacz nrul 1.

Prăvălie principală: Bupapesta, Belváros, Bécsi-u. 9. Telefon 164.

CORSETUL IDEAL.

Le model „Non plus ultra“. SENZAȚIA SEZONULUI DIN AST AN IN PARIS.

Am onoare a aduce la cunoștința on. mușterii din Arad și provincie, că am reușit să câștigăm din Paris cel mai nou corset Model, care este senzația sezonului din anul acesta. Acest corset este până acum cel mai perfect și întrece orice modeluri de până acum. În urma arcuirii fine face spetele svelt, șoldurilor și pulpelor le dă o formă oabă, prin ce întreg corpul primește o formă sveltă. Nu strânge abdomenul spre stomac, ca celelalte corsete (deci nu-l face mai gros), ci lasă fiecare parte a corpului la locul său natural, așa că întrebuințarea acestui corset împrumută corpului forma cea mai ideală.

Mai încolo, executăm toffelul de corsete fără oase de pește, corsete pentru sport, pentru șolduri și pentru abdomen.

Corsete gata în orice preț. În provincie trimitem cu plăcere explicații pentru luarea măsurii. Firma noastră execută numai corsete de primul rang. Lucrul nostru este recunoscut de bun în toată țara.

Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public românesc semnez cu distinsă stimă

(Ne 1986—5)

Neustadt és Herzog.

FRANZ SEEMANN

ceasornicar, prăvălie de orologie

Sibiu-Nagyszeben, str. Turnului (Saggasse) 30.

Oferă on. public din localitate și provincie prăvălia sa de

ceasuri și bijuterii,

unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot procura ceasuri de buzunar, de părete și sculătoare precum și toffelul de bijuterii și inele de logodnă.

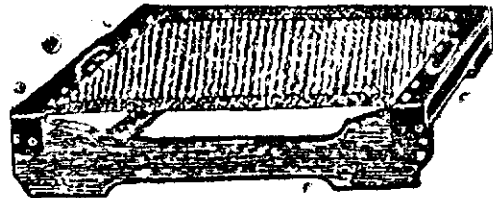
Reparaturile se execută cu specialitate.

Pentru ceasurile cumpărate și reparate la mine ofer garanție.
(Se 1588)

Folos puțin, circulație mare.

Fabrica Első szabadkai sodronyszövő
fonó- és vasszerkezeti gyár in Szabadka

execută și expediază grabnic țesături de sârmă în 6 și în 4 colțuri, matrațe în cadre de lemn și fer, săte, ciururi și țesături de Rabitz, săte și ciururi gata.

Ciururi pentru nisip și pentru apărarea contra șohintellor. Foiu pentru bisericii, ferestri de fer și scutitoare de ferestri și toffelul de lucrări în această branșă.

Prețurile și lucrările mele sunt afară de concurență.

Cereți-mi oferte.

Inselarea exclusă.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Nap-utca 8 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—60).

Nou local de hotel și ospătărie

Aduc la cunoștința On. public din Arad și provincie că am deschis un local de HOTEL ȘI OSPĂTĂRIE provăzut cu confortul cel mai modern în Arad, Pécskai-ut 1a. Mă voi nizu totdeauna să servesc On. oaspeți mâncări gustoase, beuturi nefalsificate etc etc. :: Camere se dau cu prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

Serviciu conștientșos.

Roagă binevoitor sprijin:

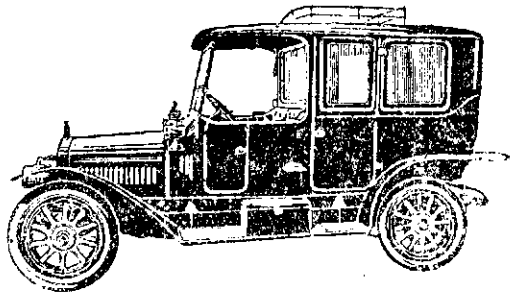
SCHORMAN ISTVÁN

proprietarul hotelului și ospătăriei „LONDON”
ARAD, Pécskai-ut 1a.

(So 1989—5)

LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENRTU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINELOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.
BRAȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.
PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘĂ.

EXECUTARE PUNCTUALĂ ȘI PERFECTĂ.

PREȚURI CONVENABILE. GARANȚIE.

(LI 1913)

NU MAI E LIPSĂ

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. *Fiecare econom* poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

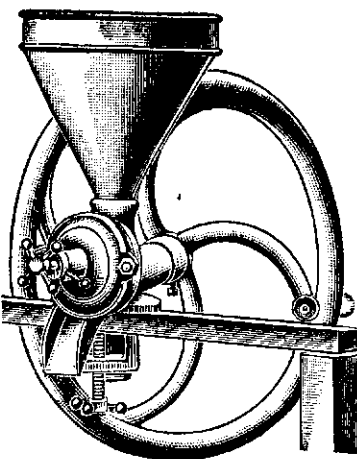
Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel. Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expedeză, alăturându-se la o mașină și un piaptân de tăiat de 5 și 10 m un feder în rezervă. Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte. — Prețul unei bucăți 5 coroane, două bucăți se trimit franco. o o o o o o o o o o Ha 1844

DANIEL HAUPT

magazin de expediție, Fogaras.

Orice reparație la râșnița „Texas” o execut gratis

Correspondență în limbile germană și franceză.

„TEXAS” râșniță americană de mână

Râșnița „Texas” este cea mai bună și mai ieftină râșniță, a veacului prezent; macină toffelul de semințe, porumb, ovăs, orz, fasole, mac etc. Singurul instrument de mână care e foarte potrivit în gospodărie.

PREȚUL: 25 COROANE.

Ki 1930 FIRMA

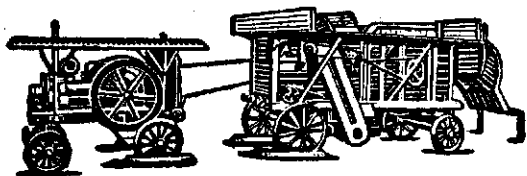
KIRÁLY SÁNDOR

BUDAPEST VI., Felső-erdősor-u. 4.

„AGRICOLA”

Intreprindere de mașini agricole și motoare
BUDAPEST, V. Kóráll-utca 9.

„Ce e bun e și ieftin!”

„Ce e bun e și ieftin!”

Motoare de oleu brut originale suedeze și originale „DIESEL”, pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzin și oleu brut pentru garnituri de treierat, care funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

SE AFLĂ PURUREA ÎN DEPOZIT!

Prețuri moderate! — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco. (A 1832) Correspondență românească!

Nouă prăvălie!

Madame Reich

salon de specialități de corsete franceze și engleze

ARAD,

str. Zrinyi, lângă magazinul de ghete a lui Lányi Marcel.

Despărțăminte speciale pentru probă!

Despărțăminte speciale pentru probă!

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame, că începând cu ziua de 15. Martie n. am deschis un foarte modern **salon de corsete** cu putere electrică. Mulți ani am fost conducătoare de atari saloane în străinătate, în care vreme mi-am însușit și modul de pregătire a acestor lucrări. Execut după cea mai nouă modă de Paris corsete lungi, halaturi fără oase de pește, corsete pentru tennis, — patinaj și — fără oase de pește. Apoi țin în depozit corsete elegante gata, de Paris și Berlin, cu prețurile cele mai convenabile. Intenționez să ofer lucru bun cu prețurile cele mai convenabile.

Re 1981

Rog binevoitorul sprijin al on. dame

MADAME REICH

fabricantă de corsete franceze și engleze.